

دین و دنیا

دلنہا و کیسوتولگہ

Ketabton.com

باز محمد عابد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب پېژندنه

|||||

د کتاب نوم : نامريي ځواک

ليکوال : بازمحمد عابد

د پښتې انځور : صديق ژکفر

خپرندوی : افغان ادبي بهير

اهتمام : مصطفی سالک

چاپ نيټه : ۱۳۸۲ لمريز

شمير : ۵۰۰ ټوکه

چاپځی : دانش کتابتون، قصه خواني بازار، پېښور

Ph: 2564513/ E- mail: danish2k2000@yahoo.com

ڊالی

د ”بهیر“ د یارانو په نوم چې زه یې کیسې لیکنې ته هڅولې یم

عابد

عابد په نامريي ځواک کې

نه یوازې زموږ په هیواد بلکې په ټوله نړۍ کې له پخوا زمانو راهیسې د شعر او نظم حکمراني بڼه په درز کې روانه وه. خو دوخت په تیریدو ورو ورو د شعر او نظم د حاکمیت واگې سستې شوې او ځای یې نثر ونیوه. د پښتو ادب په نړۍ کې لا تر اوسه د شعر او نظم حکمراني هماغسې په خپل ټول قوت او زور چلېږي. په هر کال کې په لسگونو شعري ټولگې له چاپه راوځي، خو د نثري کتابونو چاپ بیا د گوتو په شمار دی. بازمحمد عابد هم د نورو پښتنو لیکوالو په څیر لومړی خپل قلم په شعر خوځولی دی، خو په دې وروستیو وختونو کې یې سمدلاسه د شعر له نیلي نه د نثر میدان ته راودانگل او د ادبي هلو ځلو پایلې یې دادی اوس ستاسو تر مخ د لنډو کیسو په فورم کې غوړېدلې دي. دا چې عابد ولې د لنډې کیسې لوری نیولی دی، فکر کوم هغه په دې باور درلود چې د کیسې د اوریدنې او وینې سره مینه او شوق د انسان په خټه او فطرت کې اغېز شوی دی. همدا علت دی چې په تیرو وختونو کې به ډلې ډلې خلک په دیرو او حجرو کې راټولیدل او کړۍ شپه به د کیسو په اوریدنو سبا کوله. خو کله چې دانسان مشغولتیا او مصروفیتونه زیات شول نو د اوږدو کیسو د اوریدنې وخت هم ورسره کم شو. د دغې تشې د ډکولو له امله په نولسمه پېړۍ کې د اوږدو کیسو (ناول او رومان) تر څنګ لنډه کیسه په اوسنۍ بڼه او فني مفهوم رامنځ ته شوه پښتو ادب ته لنډه کیسه د شلمې پېړۍ په پیل کې لومړی د انگریزي ادب نه اردو ته او د اردو نه بیا پښتو ته راغله. د ځینو تاریخ لیکونکو په وینا په پښتو ادب کې د لنډې کیسې لومړنی لیکوال راحت زاخیلی صاحب دی چې د (کونډې نجلۍ) په نامه یې لنډه کیسه لیکلې ده. د شلمې پېړۍ په وروستیو کې لنډه کیسه یو څه گړندۍ شوه او تر ننه پورې دادی بڼه چاپکه را روانه ده. بازمحمد عابد هم د دې کاروان په یون کې ورگډ شوی او خپله لومړنۍ ټولگه یې د (نامريي ځواک) په نامه بللې ده. ما ته چې کله عابد ددې کتاب مسوده راکوله، نو زما وړاندیز ورته دا و: زه به خپل ملاحظات په پنسل درته ولیکم، وروسته فکر ورباندې وکړه، که په نظر سم درغلل هغه به اصلاح کړې او که سم نه و مه ورپسې گرځه. عابد په موسکا کې را ته وویل: تغیر او بدلون مې په وس نه دی پوره، څه چې په دې مسوده کې لیکل شوي دا بشپړ وگڼه. زه یو څه ټکنی شوم؟ خو په هر حال د عابد زیاتې کیسې پخوا ما په مجلو کې لوستې وې او ډیرې مې خوښې شوې هم وې نو ځکه مې په ډایه زړه یو ځل بیا د هغه د کیسو په لوستلو پیل وکړ.

د عابد کیسې د موضوع له پلوه ډیرې بڼې په زړه پورې او ریالیستیکه بڼه لري او زموږ د ټولنې د ژوندیو واقعیتونو یو ښکلی انځور دی. کرکټرونه یې هم د لنډې کیسې په ټول پوره دي، د گونگو او بې ځایه کرکټرونو څخه په کلکه ډډه شوی، ژبه او نثر یې هم خوږ دی. د وخت له پلوه هم چې وایي: لنډه کیسه باید په یوه ناسته کې وویل شي؛ په ټول پوره دي. البته د (ښاپېرۍ او دیو) تر عنوان لاندې چې څه لیکل شوي، کیدای شي چې ادبي ټوټه یې وبولو، نه لنډه کیسه. همدا رنگه زماله نظره په ځینو کیسو کې یو څه فني نیمگړتیاوې هم شته. د بیلگې په توګه (او په کړس کړس مو وخنډل) په کیسه کې پیل له پای سره په مستقیمه لیکه تړل شوی، غوټه یې صعود او نزول نه لري. نو

خکه يې سسپنس (تلوسه) هم کمزورې او کيسې يوه ژورناليسټيکه بڼه خپله کړې ده. همدا رنگه په ځينو کيسو کې منطقي استدلال هم د تامل وړ دی. د بيلگې په توگه: د (ميا صاحب) په کيسه کې د ميا کرکټر د خلکو په اصطلاح لوڅ برق دی. په هر لوبڼي کې د هغه لوبڼي رنگ غوره کوي، نو بيا د دوه گوتو د ليک په تهديد دومره ژر ځان بايلي چې دوه مياشتې له کاره پاتې کېږي. که په دې برخه کې کيسه لږه نوره هم غځيدلې وای او د ده نورې داسې چالاکی هم ښودل شوای وای چې ميا صاحب څنگه د تور غر قوماندان ته ځان رسوي او ځان له دې ستونزې راوباسي نو کيسې به يو څه طبعي بڼه غوره کړې وای. په هر حال زه دا نه غواړم چې کره کتنه وکړم. يوازې خپل نظر مې څرگند کړ، کيداى شي ځنې لوستونکي يې په همدې بڼه خوښه کړي.

لنډه دا چې عابد زما په نظر د لنډې کيسې په ډگر کې لومړني گامونه ايښي خو گامونه يې پاخه او درانه دي. اميد لرم چې په راتلونکې وختونو کې به د حقيقت سره د خيال په مټو د لنډې کيسې په فورم کې نورې ښې پنځونې هم وکړي. زه عابد ته دلنډو کيسو د لومړۍ ټولگې د چاپ مبارکي وایم او هيله لرم چې تاسې به هم د هغه له خوږو کيسو خوند واخلي.

ديپلوم انجنير ستانه مير زهير

پيښور ښار_ ۰۸/۰۹/۲۰۰۳

ميا صاحب

ځان يې په ميا صاحب مشهور کړې و، چالاکه سړې و، د جلال آباد د لارې ډرپورانو او کلينډرانو يې نه يوازې دا چې قدر کاوه، بلکه کرايه به يې هم ځنې نه اخيسته.

په لاره به چې روان و هسې په هسې به يې آواز کاوه چې: "بچ شه بچيه! ميا صاحب ته لاره ورکړه"

زموږ د نورو ډيرو کليوالو په څير يې د رخت د قاچاق کار کاوه.

يوه ورځ چې د قاچاق امر تورخم ته راغلی و، نو د گمرک مامورينو لاره ډيره سخته کړې وه او که په چا به يې لاس بر شو، نو د رخت گنډه به يې ترې واخيسته او د ضبط په کوټه کې به يې ترې واچوله. تير مازيگر و چې د تورخم دروازه د گنډه مارو پر مخ خلاصه شوه. په لږه شيبه کې اوه اته موټرې له گنډه مارو څخه ډک شول او يو پر بل پسې د روانيدو په حال کې وو.

زموږ موټر په دوهم لمبر حرکت وکړ. دوه درې ميله مزل به مو لا نه و کړې، چې د ناتارو ډزو آوازونه مو واوريدل. ډرپور موټر د دوه غرونو تر منځ چې د سرک پر غاړه واقع وو- ودراره.

له موږ نه د مخه چې کوم موټر حرکت کړې و، مجاهدينو د سلمان په لور گرځولی و. دوه تنو مجاهدينو د سلمان له گرځونې څخه زموږ موټر ته په څادر خوځولو سره د حرکت کولو اشاره راکوله. زموږ ډرپور چې رنگ يې الوتې و، له ځايه هم نه ښوریده. مجاهدينو زموږ په موټر ډزې پيل کړې او يوه سترگه يې ورته ناکاره کړه. بيا هم زموږ ډرپور د حرکت جرئت ونه کړ، نو مجاهدينو زموږ په لور پياده حرکت راو کړ. يو څه اندازه چې رالند شول، نو ميا صاحب خپل څيرن څادر د تور سرک په غاړه قبلې ته هوار کړ او په لمانځه ودرید. مجاهدين دومره رالند شول چې د پښو کشاری يې هم اوریدل کیدو، نو ميا صاحب د پيش امام په څير په جار سلام وگرځاوه او په لوړ آواز يې وويل:

"ستري مه شئ مجاهدينو ورونو، ستري مه شئ".

او بيا يې هغه څادر چې لږه شيبه له مخه يې ترې د جانماز کار اخيستی و، ځولې کړ او غاړې ته يې واچاوه او وويل:

واچوئ مجاهدينو ورونو ته چنده واچوئ، د حق په لاره کې جنگيري او داچنده يې پر موږ او تاسې حق ده.

هر چا له خپلې ويرې دوه سوه او درې سوه افغانۍ چنده ورکړه. بلا پيسې ټولې شوې. ميا صاحب له څادر سره پيسې مجاهدينو ته ورکړې يوه وويل: مشره! دا څادر دې ترې واخله. مگر ميا صاحب ورته وويل: نه بچيه! څادر هم درسره يوسئ، چيرته خو به ترې د جانماز کار واخلي، زما به هم ثواب درسره وشي.

د چندی له برکته زموږ پر مخ لاره خلاصه شوه او موټر حرکت وکړ. د سلمان گرځونې ته چې ورسیدو، ومو لیدل چې مجاهدینو یو عسکري موټر سوځولی و او څلور تنه عسکر یې هم وژلي وو. سکنيې ماښام و چې کمې ډکې ته ورسیدو، په کمه ډکه کې عسکر برچه پک ولاړ وو، زموږ د موټر مخې ته راغله او د لارې پوښتنه یې وکړه. میا صاحب چې په مخکې سیت کې ناست و، سر وړ وایست او ویې ویل: "سره کافر راوتی دي، سره کافر".

عسکرو په یوه منډه ټانکونو ته ځانونه ورسول او د تورخم پر لور یې حرکت وکړ او موږ په خپله مخه روان شو. تیاره په خوریدو وه، کابو ماخوستن و چې گردې غوټ ته نیږدې شوي وو. دا ځل میا صاحب له سر نه خولۍ را واخیسته او داسې یې وویل:

"د ظالم بچو! له مرگ نه خدای وساتلو. واچوئ د گردې غوټ چنده واچوئ." او هر چا د خپل سر د صدقې په خاطر خپل وس چنده وکړه. میا صاحب له خولۍ نه څه پیسې په موټي کې نچورې کړې او څه یې په خولۍ کې پریښودې او پر سر یې کړه.

په دې وخت کې ډیریور موټر د گردې غوټ په تم ځای ودراره. میا صاحب له شیشې نه موټی بهر کړ او ډیریور ته یې وویل: استازو! حرکت وکړه، پیسې مې ورکړې. خو په حقیقت کې د گردې غوټ منجاور د میاصاحب په موټي په دواړو لاسونو زورونه کول، خو مجال و که میا صاحب موټی سستولو. په څه شواخون څه پیسې د منجاور لاس ته ورغلې او څه پیسې میا صاحب د واسکت په جیب کې تخته کړې.

زه له میاصاحب سره په نیږدې سیت کې ناست وم، یوه ټوټه منزل مو چې وکړو، نو د میاصاحب وار ونه شو، له جیب نه یې یو، یو نوټ را ایسته او په وړانده به یې اواره. ما ترې په خبرو خبرو کې پوښتنه وکړه چې: میا صاحب که خدای مې نه غلطوي، تا خو په تورخم کې اودسماتی وکړ، ته چې هلته پر لمانځه ودریدې، اودس دې چیرته تازه کړی و؟

میا صاحب وویل: د ظالم بچیه اودس خو لا څه کوې چې پر لمانځه کې مې هم څه نه دي ویلي او هغه څادر مې هم بې نمازه و. او په خبرو خبرو کې تیر ماخوستن خپل کلي ته ورسیدو.

څو ورځې میا صاحب کار ته لاړ نه شو، یوه ورځ مې ترې پوښتنه وکړه چې: میا صاحب ولې کار ته نه ځي؟ میا صاحب وویل: "بچیه لارې خرابې دي، لارې".

میاصاحب زموږ په گاوند کې اوسیده، یوه ورځ چې څنگه خپل کور ته ننوتم، میا صاحب هم راپسې ور وټکاوه. ور ووتم، و مې لیده چې ماشوم بچی یې په ترخ کې نیولی او یوه د خط لفافه یې په لاس کې ده، ویې ویل: "ته وگوره بچیه! چې دا خط چا رالیږلی دی، ما خو په عمر کې له چا سره د خطونو معامله نه ده کړې؟"

خط مې خلاص کړ او ناڅاپه مې له خولې نه ووتل: د تور غر د مجاهدينو د جبهې له خوا. ميا صاحب تندي ته پس ورکړ او ويې ويل: " دا څه وايې دا! نور يې څه ليکلي دي. " او ما ورته د خط په لوستلو پيل وکړ .

"ميا صاحب ستا په ښکاره شيطانان حکومتي قوې زموږ پر مجاهدينو حمله وړې وه، چې څلور تنه مجاهدين شهيدان شوي او هم يې له مورڅخه درنې وسلې نيولې دي، تا ته مو خبر درکړ، د دې هر څه ذمه وار ته يې ، د خپل مرگ انتظار وباسه" .

ميا صاحب چې د خط متن واوريده، يو ځل بيا يې تندي ته پس ورکړ . مړه خوله پرې را ماته شوه. زوی ته يې مخ راواړوه او ويې ويل: " بچيه، د لوږې به مړه شئ، زه پوهيدم دا ظالمان ما ژوندی نه پرېږدي. دا ټکه مې لا څو ورځې د مخه په زړه خوړلې وه، چې يوه ورځ نه يوه ورځ به مې دا ظالمان وژني" .

ميا صاحب په ژړا او فرياد سرو، په دواړو لاسونو يې قوده قوده ږيره له مخه شلوله او په سرو سترگو يې د خپل کورمخه ونيوله. تقريباً دوه مياشتې کار ته لاړ نه شو، په کلي کې هم په ويره ويره گرځيده، نېردي و چې له لوږې سره مخ شي، زه هم خپل ضمير ملامته کولم، يوه ورځ مې ورته وويل: ميا صاحب، څه بې غمه دې خپلې گندې کوه، هغه خط درته ما ليکلی و.

1988/ 02/ 03

پيښور لالي باغ

بې وخته اختر

چې خدای (ج) ته ښکاره وي، نو له بنده گانو یې څه پرده. که رښتیا راباندې وایې، سر کال خو مې تر پنځه ویشتمې روژې پورې د تراویح یو لمونځ هم نه و کړی، بلکې د ماخوستن لمونځ به هم رانه اکثر قضاء و.

د روژې شپږویشتمه شپه وه، چې د تره زوی مې له نږدې مدرسې نه قاري صاحب راوست. غوښتل یې چې په کور کې سره په گډه ختم شریف ادا کړو. چا ته چې په ختم کې د گډون بلنه ورکړې شوې وه، تقریباً پوره شوي وو. اودس مې وکړ. وټاکل شوه چې په درې شپو کې به ختم سر ته رسوو. قاري صاحب د ښکلې نوراني څیرې سره ښکلې بلبلي غږ هم درلود او په ښکلي ترنم یې په اوله شپه څوارلس سپارې قرائت کړې .

د چایو په وقفه کې مې ترې پوښتنه وکړه چې قاري صاحب په سړنۍ روژه کې دې دا څویم ختم دی؟ قاري صاحب را ته وویل: د خدای (ج) کرم دی، خبره له شمیره وتې ده. د روژې له اولې شپې نه مې ترلسمې شپې پورې په مدرسه کې طالبانو ته ختم کړی دی. او بیا مې تر اوسه د دوستانو په دیرو کې د درو او څلورو شپو ختمونه ورکړي دي."

په دوهمه شپه حجرې ته دوه درې دقیقې وروسته ورغلم. د ماخوستن جمعه ولاړه وه. د لمانځه نیت مې وټاره. د حجرې په کونج کې مې د خوږو په قوتیو نظر پریوت، په زړه کې مې راوگرځیدل چې کیدای شي د ختم اجندا تغییر موندلی وي. د سنتو په وقفه کې مې د سترگو په کونجونو کې له یوه ملگري نه پوښتنه وکړه. هغه راته وویل:

"قاري صاحب چیرته د درې شپو ختم نیولی دی او زموږ ختم نن شپه ختموي."

شپه تر نیمايي اوبستې وه، چې ختم شریف تر سره شو. قاري صاحب به لس پنځلس دقیقې په عربي او پښتو ژبو دعا گانې ویلې او د ختم گډون کوونکیو به دآمین په مزو تړلې. هر چا د خوږو قوتۍ او ځانونه قاري صاحب ته نږدې کول چې د برکت دم پرې چوف کړي. او بیا هر چا د شکرانې په توگه قاري صاحب ته چنده ورکړه، بلا پیسې ټولې شوې او قاري صاحب په ډیره خوښۍ د شپې په څلورم پار کې د مدرسې لاره ونيوله.

قاري صاحب وروستی ختم هم زموږ په کوڅه کې په نږدې حجره کې نیولی و. په دوه شپو کې یې شپږ ویشتم سپارې قرائت کړې وې. نهه ویشتم روژه ماتې چې څنگه وشو، لږه شیبه به لا تیره نه وه، چې د شا و خوا علاقه نه د اختر د ډزوآوازونه پورته شول. زموږ په علاقه کې هم سرمستو ځوانانو دکلاشنکوفونواو تمانچو ډزې وکړې. دماخوستن ترادانه پورې د ډزوآوازونه دنژدې اولرې سیمونه اوریدل کیدل. زموږ په کوڅه کې چې چا د دریو شپوختم نیولی و، دهغوی له حجرې نه هم دکلاشنکوف ضربې چلیدلې دغه وخت قاري صیب په حجره راننوت اودسلام نه وروسته یې وویل:

ورونو اودسونه کوی چې داڅلور پارې هم په خیر سره په گینته نیمه کې سرته ورسوو.

يوه ځوان چې د کلاشنکوف شپيلۍ يې په سپينه ټوټه پاکوله وويل:

((قاري صيب اوريدلي ې دي چې داختر په شپه خو څوک تراويج نه کوي.))

قاري صيب وويل:

((اختر چيرته دی دخدای بنده، سبا خوديرشمه روژه پوره کيږي)). بل ځوان چې دکټ په لنگه ناست و او دسگريټ نه يې اوږده اوږده لوگي ايستل وويل:

((قاري صاحب، خدای دې اجر درکړي، پرېږده چې داختر دشپې نه څه مزه واخلو.))

قاري صيب چې دکورنۍ مشر وليده چې حجرې ته رانوت ويې ويل:

((حاجي صاحب داځوانان نه پوهيږي. دخدای (ج) په عذاب ځانونه اخته کوي. سبا حقه روژه ده. راحۍ چې بسم الله کړو، ختم به سرته ورسوو، انشالله اجر و نه به يې خدای (ج) درکړي.))

قاري صاحب به لا نورهم څه ويل خود کور له خوا حجرې ته لس دولس ماشومان په شورماشور راغلل او حاجي صاحب ته يې په فريادونو پيل وکړ. چابه ويلې زما جامې درزي سره پاتې دي، چا به دبوټانو او څپليو غوښتنه کوله او چابه دجرايو او بنيانونو .

حاجي صاحب دماشومانو دضد په وړاندې تسليم شو. دلوتونو بنډل يې له جيب نه راوايست. دقاري صاحب په اوږو يې لاس واچاوه دوه درې سوه روپۍ يې ورته په گوتو کې کيښودې او ورته يې وويل: قاري صاحب دا د اختر برخه واخله. ماشومان دي، ضد کوي. اختر يې جوړکړو. په دعا کې به مو انشالله نه هيروي .

قاري صاحب بې له دې چې پيسو ته وگوري، په جيب کې يې ننه ايستې او په تريو تندي له حجرې ووت. حاجي صاحب په کشرزوی غږ وکړ چې دماشومانوداختر بندوبست وکړي.

داختر له لمانځه وروسته مې څه په شواخون دقاري صاحب خواته ځان ورورساوه. ځان راته قاري صاحب ته په مبارکۍ ورکولو پوره وړې ښکاريډو. قاري صاحب دجومات نه په وتو کې و. دشاله خوا مې په اوږه ورته لاس کيښوده او په خوشالۍ مې ورته وويل چې:

قاري صاحب اختر دې مبارک شه سره د وارو ختمونو او روژو. ددې پرځای چې قاري صاحب راته ووايي چې ستادې مبارک شي، وويل:

((ظالمانو بې وخته اختر کړ.))

1999/ 01/ 21

پيښور لالي باغ

مبارکه شپه

په ټوله هفته کې مو د جمعې شپې ته سترگې په لار وي. په زړه کې کرو او ریبو که څوک وطندار راپېښ شي او پروگرام ته مو بوځي. خو زموږ د خوارانو دومره تالې چيرته دي چې څوک مو پوښتنه وکړي. اوس خو خلک په نوم پسې گرځي، خو بيا هم د جمعې شپې ته انتظار باسو په تيره بيا د مني په شپو ورځوکې چې د ودونو سيزن وي. خو مجال شته که څوک مو پوښتنه قدرې هم کوي.

تيره شپه تر ناوخته په ديره کې ناست وم او سازيان مې چې خامه خوله هلکان دي، هم له ځانه سره ايسار کړي وو. په زړه مې خوړلې وه چې نن شپه به هرو مرو خدای څوک راپېښوي او پروگرام ته به مو بوځي. او دا ځکه چې په سراي کې چې څومره سازنده گان وو، گردسره خلکو پروگرامونو ته بوتلي وو. څو وارې طبله چې او ربابي کورونو ته د تلو تکل وکړ، خو په څه نه څه بانه به مې ايسارول، چې په دې کې دوه تنه ځوانان په سراي را ننوتل او داسې يې وويل:

__استاذه، دا ستا په خوا کې ديره ولې بنده ده؟

__هغوی خو چيرته پروگرام ته تللي دي.

__دا خو ښه نه دي شوي، موږ ورپسې له کوم ځايه راغلو او دوی نه شته. دا به څنگه شي، هلته په حجره کې ياران راټول شوي دي او د پروگرام غوښتنه کوي، له تاسې سره به وخت نه وي؟

__ولې نه باداره، تاسې امر وکړئ، له چا پسې چې تاسې راغلي ياستئ هغوی ته هم زما د شاگردۍ شرف حاصل دی. زه حاضر يم چې له خپلو شاگردانو سره له تاسې سره ولاړ شم. د واده پروگرام دی؟

__هو، د واده پروگرام دی، خو واده نن شپه نه دی. څو کسه ياران راټول شوي دي او پروگرام را څخه غواړي. که خوښه دې وي دا طبله چې او ربابي را سره کړه، د سندرو لپاره موږ سره شوقي شته دی.

په زرو روپو مې ورسره خبره جوړه کړه، د ميدان اسره مې هم په زړه کې وغوړيده، باجه مې غاړې ته واچوله او له ځوانانو سره په تکسي کې سواره شوو. په لږه شيبه کې د پروگرام ځای ته ورسيدو، سرمست ځوانان راټول شوي وو، ټوکې ټکالې يې کولې، کوټه د چرسو لوگو په سر اخيستې وه، زموږ په ليدو ځوانانو د " بري " اوازونه پورته کړل، له واره سره مو ساز سُر کړ، په غټه ږيره يو ځوان د ډلې له منځ نه را مخې ته شو او باجې ته کيناست. په سُر او لی نه پوهيده، خو ټوله شپه يې د زړه براس وايسته. زما نظر د يارانو په جيبونو و، هسې که به چا ترخ گرولو ته لاس اوچت کړو، نو زما په زړه کې به وگرځيدل چې يو څه خو به د سندرمار له سره تاو کړي، خو يارانو پوخ قسم خوړلی و چې سره پيسه به ډمانو ته نه ورکوي. چا هم دا ځواني ونه کړه، شوقي ځوان تر هغې سندري ويلې چې په کتابچه کې

بې نوټ کړې سندرې خلاصې شوې. د سهار بانگوونو ته به گنټه نيمه پاتې وه، چې د زرو روپو سره يې رخصت کړو او د ديرې مخه مو ونيوله. څو قدمه به لا تللي نه وو، چې د سرک له غاړې نه را باندې پوليسو غږ وکړ:

— دې خوا راشئ، د خدای بې لمانزو، له کومې خوا نه راغلی؟

— له دې نږدې کوڅې نه صاحبه، پروگرام ته تللي وو.

— پروگرام ته تللي وو، دې خولې ته دې وگوره، ته نه شرميرې چې په دې سپينه ريره دې باجه غاړې ته اچولې ده او پي مخي هلکان دې ځان پسې کړي دي.

— څه وکړو صاحبه، مجبوري ده، همدا مو کسب دی.

— غلی شه! د مجبور بچيه، دا طبلي او باجې خو تاسې د شوشا لپاره گرځوئ، کار خو ستاسې دله توب دی، دله توب. څه پوه شوې، چې اوس دې تانې ته بوځم والله که مو نه سر خلاص شي او نه پينې.

— څه جرم خو مو نه دی کړی اولدار صاحب، اخير د يوې کلمې ورونه ياستو، له تاسې سره دا خبره ښه نه لگي.

— غلی شه! د مسلمان بچيه، ته مسلmani پيژنې؟ د جمعې دا مبارکه شپه وگوره او ستاسو ډمتوب وگوره، ټوله شپه دې په ډمتوب رڼه کړې ده په دې مرداره جوسه چې اوده شې نو څنگه به د جمعې مونځ ته پاڅيرې، ته لا د مسلمانۍ خبرې کوې.

د جمعې مونځ پورې خو ډير وخت دی اولدار صاحب، ولې به نه پاڅيرو او که رانه پاتې شو، نو خدای به مو پرې نيسي.

— ډير دليلونه مه وايه، ته دې خوا شه، دا سر دې څنکه په ځای نه ودريږي، لکه چې ټوله شپه دې د چرسو په زور بدلې ويلي دي. پټيبنده، ته دا ولټوه چې چرس خو به ورسره نه وي؟!

— ولټوئ صاحبه، چرسي نه يم، خو لږ شان بې خوبه شوی يم.

پټيبند ورته وويل:

چرس ورسره نه شته اولدار صاحب، خو دوه شنه شنه لوټونه ورسره دي.

— صرف دوه لوټونه نورې پيسې يې څه کړې، دې چوکړه گانو سره خو به يې نه وي سمبال کړي؟ دا چوکړه گان هم ولټوه.

ما ورته وويل:

— نورې پیسې خو چا را نه کړې صاحبه، د واده شپه نه وه هسې پروگرام ته تللي وو .

— زه خو په خای وایم چې هسې دلته توب پسې راوتې استی. مخکې خو مې درباندي شک کړی و خو اوس په یقین بدل شو، په تاسې باندي د فحاشی پرچه کت کوم چې درې څلور میاشتې په جیل کې تیرې کړی، ایله به موعقلونه سرونو ته درشي.

— د خدای خاطر وکړه اولدار صاحب، د ناحقو دعوي راباندي مه جوړوه. مور غریب خلک یوو، له مزدورې پسې راوتې یوو.

— زه به تاسې ته دا مزدوري ونسیم. ډمان چې پروگرامونو ته ځي، نو په زرگونو روپۍ له ځانه سره راوړي. تاسې سره خو همدا دوه لوټونه دي، چې ستاسې په دله توب دلالت کوي. نورې پیسې مو څه کړې؟ شابه وښایه که نه تانې ته نږدې شوي یوواو چې یو ځل مې تانې ته حواله کړی، بیا نو زما له لاسه هیڅ نه کیږي، سیوا له دې نه چې پرچه درباندي کت کړم. او دا دوه لوټونه بیا تاسې په تانه کې نه شي خلاصولی.

— د خدای خاطر وکړه اولدار صاحب، مورڅه گناه کړې ده، چې هغه غر او دغه غر را ته ولې، سمه خبره وکړه.

— په سمه خبره تاسې پوهیږئ؟

— سمه خبره نو څنگه وي، که دې لوټونو ته مو سترگې نیولي وي، نو دا درواخلی او مور پریردی چې په خپله مخه لاړ شوو.

— پتیبنده، سړی خو لارې ته راغی. څنگه دې خوښه ده، که تانې ته یې حواله کوو، نو د خدای مسکینان دي، ډیر به په عذاب شي.

یره اولدار صاحب، زه خو وایم چې دا لوټونه به ترینه په دې خاطر واخلو چې بیا په دې مبارکه شپه ډمتوب ته زړه ښه نه کړي.

پینبور، لالي باغ

2000/ 05/ 11

ضرورت

شپه په پخیدو وه، تازه، تازه مې سترگې سره ورغلې ولې، خو د دروازې د بې دریغه ټکاري سره بیدار شوم. سودا مې شوه، دروازې ته ورغلم او د وره تر شا مې وپوښته:

-څوک یې؟

-یار، زه یم سرمست؛ ته لږ بهر راووځه! څه ضروري کار درسره لرم.

دروازه مې خلاصه کړه، سترې مشي مې ورسره وکړه او په داسې حال کې چې په سترگو مې گوتې موبلې او اوږده اوږده اسويلي مې ایستل؛ ورته ومې ویل:

سرمست خان، خدای دې خیر کړي، څنگه دې په دې ناوخته پینښه راوکړه؟

-یار، حال د ویلو نه دی، خو څه مې کړي وی، ضرورت راپه مخه کړی یم، که نه په دې نیمه شپه مې له خوبه نه راپاڅولې.

-بیا هم خبره څه ده؟

-خبره خودا ده، چې کور ودانه مې د اولاد بیماره ده، دومره پیسې راسره وې چې هسپتال ته مې پرې ورسوله، ډاکتر وايي چې کیس سنگین دی او اپریشن ته ضرورت دی، که ته یو دوه زره روپۍ راکړې، نو وبه مې گټې.

-دا څه وایې؟ خدای دې خیر پینښ کړي.

-خیر به شي، خو ته دومره مهرباني وکړه، ما ته پیسې راکړه، چې ځان هسپتال ته ورسوم.

-بخښنه غواړم سرمست خان، ما سره خو دومره پیسې نه شته، دا سل یو نیم سل روپۍ راسره دي که په دې ستا چاره کیږي، نو واخله له تا قربان دي.

-یار په سل یو نیم سل مې کار نه شي، څه چاره وکړه، په ډیره مینه مې ځان ته واده کړی، خدای مه کړه که خبره هاخوا دې خوا شي، نو تباہ او برباد به شم.

-سرمست خان، زه به څه چاره وکړم، په دې توره شپه تا ته له کوم ځایه پیسې راوړم.

-یار، کورودانې نه دې راواخله.

-زما له کورودانې سره دومره پیسې نه شته.

-کشر ورور نه دې وغواړه.

-سرمست خان، ته يقين وکړه چې ما کله د خپل ضرورت په خاطر هم د ورور نه پيسې نه دي غوښتي.

سرمست خان لاندینی شونډه په غاښونو کې ونیوله، سر یې وڅنډه، د لاسونو حلقه یې تر سټ تیره کړه او څو شیبې یې د اسمان په لور سترگې پاتې شوې. سټ یې وگراوه او ناڅاپه یې زما د بغل جیب ته لاس تیر کړ. خدای کول چې زما په بغل جیب کې څه نه وو. خدای به مې پرده کوله چې واسکت مې په تن نه و، که نه په تالا شی به یې رانه پيسې ایستلې وې، ورته مې وویل:

-سرمست خان، ستا يقين نه راځي، ولټوه، دا ته او دا زما جیبونه.

سرمست چې په دې پوه شو چې له ما څخه یې څه بده نه کیږي، نو په تلو تلو کې یې وویل:

"یار زه څومره په امید راغلم، په ټوله محله کې مې په چا زړه ښه نه شو اوتا ته راغلم. څه، خدای دې خیر کړي، غر په غر نه ورځي، خو انسان په انسان ورځي. دا دعا کوه چې کله دې څه ته ضرورت پیدا نه شي او چا ته ونه درېږي.

ما به نور څه ویلي وو، سرمست په خپله مخه لار، زه ترې کور ته ننوتم، په کټ کې وغځیدم، یو لړ انډینینو په مخه کړم، ډډه په ډډه اوښتم، خو خدای منې که مې سترگې سره ورتلې. یو دوست مې سترگو ته نیغ ودریده، چې تیر کال یې میرمن د اولاد د زیږون له وجې خپل ژوند له لاسه ورکړی و. په سرمست مې سخته خوا بده شوه، څو ځلې به مې زړه وکړ چې روغتون ته ورپسې وروړم، خو دې خبرې به پښیمانه کړم، چې د پېښور په دې بې سره بې سامانه روغتون کې به ورپسې چیرته گرځي. خدای مې دې غاږه نه نیسي چې څلورم پار به و، چې سترگې مې سره ورغلې وې. سهار د چای څښلو وروسته د ږیرې خریلو لپاره د نایي دوکان ته لاړم، په دوکان کې گڼه گونډه وه، خپل وار ته کیناستم، ځان مې د ورځپانې په لوستلو بوخت کړ، لږه شیبه تیره نه وه چې سرمست خان د نایي په دوکان راننوتو. سترگې یې سرې وې او سترغلي یې پرسیدلي وو. له واره مې پرې غږ وکړ:

سرمست خان! بیمار څنگه دی؟

سرمست په بریتو کې موسکی غوندې شو، خوله یې زما غوږ ته رانږدې کړه او ویې ویل: "یار، تا نه څه پرده، څلور، پنځه زره راسره نغدې وې، هغه خو په ان پن کې لارې، په لسو زرو کې مې د کورودانې کالي (سره زر) گانه کړل، هغه هم لارې، د حریفانو نه هم قرضدار شوم او دا د لسو نوټ گورې، دا مې هم له یوه نه په دستخوشی کې واخیستو. بیمار میمار نه و، هسې یو گپ و. یار، دا اسره هم ډیر بد شی دی، کله ناکله خوجواري هم د بنده ضرورت شي.

2002/ 04/ 11

پېښور لالی باغ

هر چاته خپل وطن کشمير دی

د هجرت په اوم کال چې پېښور ته په کډه شوم، نو د نورو خپلوانو په څير مې دکمپ پر ژوند د ښار ژوند غوره وگاڼه. مياشت نيمه مې د ماما په کور کې له خپلو بچو سره اړولي وو. خو د پېښور په تنگو کورونو کې د دوه کورونوگډه گذاره ډيره گرانه وه، مجبور شوم او د ماما سره په گاونډ کې مې د دوه کوچنيو کور په کرايه ونيوه. په کومه محله کې چې زه اوسيدم، له هغې محلې نه يو کس چې ابرارخان نومیده، ځان يې د محلې د نماينده په توگه کاندید کړی و، زما د کور نه لږ ورها خوا يعنې په دوهمه کوڅه کې اوسیده او تر هغې چې انتخابات را رسيدل، نو په ډيره کې يې ښه گڼه گڼه وه په لږه موده کې زما هم د محلې په بازار گوتې کې له ځينو ځوانانو سره سلام کلام پيدا شوی و. ځينو خو به راباندې د سلام اچولو وروسته دا غږ هم کاوه چې ”راځه کينه، دمه شه، زوروره چيرته ځې“ دهمدې غږونو وروسته مې د محلې له ځوانانو سره ناسته پاسته پيدا شوه. يو مازيگرله همدې يارانو سره يو ځای د ابرار خان حجرې ته ورغلم، د انتخاباتو موده را نږدې شوې وه او ابرار خان د محلې سپين ږيري او ځوانان د چايو لپاره دعوت کړي وو. په حجره کې مې له ناستو کسانو سره په غبرگو لاسونو ستړي مه شي وکړه. يو نيم به راوکتل او سم له واره به يې وويل چې ((ميلمه ستړی مه شي، په خير راغلی)) يوه مشروپ غونډې سړي په يوه ځوان غږ وکړ ((ميلمه ته چای واچوئ)) يو ځوان د بسکتو د قاب سره د شيدو پيال په راته مخې ته کښوده. يو گوت نيم به مې کړې و چې ابرارخان له کټ نه را ولاړ شو او په لوړ غږ يې په خبرو پيل وکړ: ”زما مشرانو، کشرانو السلام عليكم، د هر څه له مخه درته يو ځل بيا په خير راغلی وایم. ورونو تاسو پوهيږئ، چې زموږ محله يو چيرمين ته ضرورت لري او دې يو سيټ ته پوره لس کسه ولاړ دي. تر مخه چې کوم چيرمين و، تاسو وليدو چې د کرپشن په کيس کې دننه شوی دی. تاسو ما هم ښه پيژنئ او زما حريفان هم. که څه هم زما په مقابله کې ډيرې غټې سامې ولاړې دي، خو زما زړه پر تاسو ډاډه دی. زه يقين لرم چې تاسو به ما حتماً کاميابوئ او دا کاميابي به زما نه وي، بلکې ستاسو به وي. کله چې ستاسو په مرسته دا ميدان ما وگاټه، نو زما لپاره به بنيادي چلنج د ټولې محلې په سطحه د کوڅو فرش بندي وي. همدارنگه به د محلې نه لوډ شوټنگ ختموم او محلې ته به د کينټومنټ بورډنه څلور کسه روزانه د کوڅو د سپايي لپاره لگوم

ابرارخان ته يو زلمي د اوبو گيلاس وړاندې کړ، ابرارخان د اوبو نه يو غږپ وکړ. په دې وخت کې يو کس ودرید او ويې ويل:

((ابرارخان! که په خپلو بنيادي چلنجونو کې دې دا هم زيات کړې چې دا بازار گوتی د مهاجرو نه سپاه شي، تاسو ته مالومه ده چې هر دويم دوکان دلته د مهاجر دی، موږ ته يوازې د پيو خرڅول او دروټو پخول پاتې دي، هر خوا چې مخ اړوې، په مهاجر دې سترگې لگيږي، که په دې مسئله هم اظهار خيال وکړئ بده به نه وي.)) ناستوکسانو د ولاړ شوي کس خبره تائيد کړه او گډ اوازونه پورته شول چې بالکل دا هم يوه بنيادي مسئله ده

ابرار خان چې ښه په دم کې شوی و، وویل :

دا هر څه به وشي. دې خبرې ته زما پام شته، تاسې خو ددې وړوګي بازار خبره کوئ، خو ما ته د ښارونو لوی بازارونه هم مالوم دي، چې د مهاجرو پرې قبضه ده. تاسې ورشئ په اسلام آباد کې وګورئ چې په غټو شاپنگ سنټرونو د دوی قبضه ده. په ټریول ایجنسیو کې دوی شریک دي، ټکسي ګاډي دوی چلوي، په سرکونو دوی لاس ګاډي اودریدلي دي او دلته په پېښور کې هم همدا صورت حال دی. دملک په نوروځایونو کې خو مې له وسه پوره نه ده، خو د خپلې محلې نه به یې حتمي ورکوم او یا به پرې د کورونو او دوکانونو کرایه ګانې جګوم .

په دې خبره ناستو کسانو د ((بري)) آوازونه وکړل او ابرارخان یې په چکچکو ولمانځه. ماته یې زیاتي خوند رانه کړ او غلی له حجرې څخه را ووتم، خدای خبر چې نور به یې د مهاجرو په باره کې څه، څه ویلي وي. درې څلور ورځې مې د ابرار خبرو چرت سخت خراب کړی و. که په لاره کې به مې په مخه راغی، نو ځان به مې ترې په څنګ واهه. خو په محله کې یې خلکو ډیر عزت کاوه، ځینو مهاجرو دوکاندارانو به هم ورته د خپل شرافت صدقه وخت نا وخت د پیسې بوتل خلاصوه .

یوه هفته انتخاباتو ته پاتې وه او ددې هفتې په دوران کې به روزانه ابرارخان ته کله یو او کله بل د چایو مازيګری نیولی و او په هره غونډه کې به ابرار خان د محلې د خلکو د خوشحالولو په خاطر په مهاجرو پسې لګیدلی و. بلاخره هاغه ورځ هم راغله چې انتخابات وشول او ابرارخان په کې د محلې نماینده انتخاب شو. پوره دوه هفتې د مبارکيو سلسله روانه وه، چا به ورته په غاړه د لوټونو امیل اچاوه او چا به ورته د خوړو قوطۍ روانې کړې وې. په شپو شپو یې حجره د سرمستو ځوانانو څخه نه اوزگاریده .

په دریمه هفته ابرارخان د نماینده په حیث په محله کې دفتر خلاص کړ او د محلې عمده مسلې به ورته راتلې او هغه به رفع دفع کولې. ځینې مسئلې به داسې هم وې چې تانډه او کچری (ماموریت او محکمې)، ته به هم په کې لار. او چې هلته به یې زر روپۍ ولګولې، نو د خلکو نه به یې پوره لس زره روپې اخیستې، چا ته چې به یې لانجه پاکه کړې وه، هغه به مجبور و چې ور یې کړي. د مهاجرو سره یې هم اړیکې پیدا شوې وې. چاته به یې په تانډو کې زمانتونه کول او د چا په جرګو کې به یې ګډون کاوه او په زرګونو روپۍ به یې لاس ته راوړې .

داسې وخت هم راغی چې ابرارخان ډیرو مهاجرو ته شناختي کارډونه هم جوړ کړل او له هر چا به یې تر لس زرو کمې نه اخستې، په لږه موده کې ابرارخان لکونه روپۍ پیدا کړې. په محله کې یې د پېښوریانو په اصطلاح شل مرلې ځمکه چې ماشومانو به په کې لوبې کولې، واخیسته او له واره سره یې په کې د اته کواترو نقشه پلي کړه. په درې څلور میاشتو کې یې کورونه جوړ کړل او مهاجرو په کرایه ونيول. دا نو داسې وخت دی چې د ابرار خان په رویه کې ډیر زیات بدلون راغلی و. مثلاً د مهاجرو پسې به یې هیڅ بده خبره نه کوله. یوه ورځ ورته یو مهاجر دوکاندار چې د پیسې له برکته یې ورسره ګپ شپ پیدا شوی و وویل :

ابرار خان خدای شته چې راباندې گران یې، خو سخته گیله مې در څخه پیدا شوې ده او هغه دا چې د انتخاباتو په شپو ورځو کې دې ډیر سخت بدرد د مهاجرو پسې ویل .

ابرارخان ځواب ورکړ :

څه مې کړی وی، د عوامو غوښتنه وه او ته پوهیږې هاغه وخت همدا عوام زما طاقت و. دا سیاست دی او سیاست د سیکې په څیر دوه مخه نه، بلا مخونه لري او هر مخ یې بیل، بیل رنگونه لري. دا شپږ اوه میاشتې کیږي چې زه چیرمین شوی یم، ته ووايه چې د کوم یو مهاجر سره مې بده وضع کړې ده؟ که یوه نیمه د خولې ټوکه مې له تا سره او یا له هاغه بل مهاجر سره کړي وي، هغه بيله خبره ده. که نه چاته مې تاوان رسولی دی؟ دا اوس ته امر وکړه چې څه خدمت دې وي، انشاء الله اجرا کیږي به. په همدې محله کې مې ستا په مخامخ څومره مهاجرو ته شناختي کارډونه واخیستل .

ددې هر څه سره سره هم زما ابرار خان ښه نه ایسیده، خو ټولنیزه مجبوري وه سلام دعا مې ورسره پیدا شوې وه. ابرار خان هم په دې پوهیده چې زما ښه نه راځي او کله نا کله به یې زما د زوریدو په خاطر راباندې د مهاجر غږ هم وکړ .

زه تر یونیم کال پورې په دې محله کې اوسیدم نور مې په کې زړه تنگ شوی و او د پېښور ښار په یوې بلې علاقې کې مې کور په کرایه ونیوه او کلونه کلونه د هاغې محلې په طرف نه وراغلم. ابرار خان مې هم له یاده وتلی و په خپل روزگار مصروف ووم او بلاخره داسې شپې ورځې راغلې چې مهاجرین وطن ته په ستنیدو شوو. په دې شپو ورځو کې زه همداغې پخوانۍ محلې ته چې څه وخت په کې ابرار خان چیرمین و د څه کار لپاره تللی ووم، هلته مې ابرارخان ولیده چې د خپلو کواټرو مخې ته یې کټ اچولی و، ما پرې سلام واچاوه، هغې راته د ناستې نه وویل او که ما ورته هر څومره د ضروري کار دلرلو ویل، نه یې منله. په کټ کې یې کینولم او په خبرو یې پیل وکړ .

((هلکه دا مهاجر ولې دومره اور اوبو اخیستي دي، دوی په هغه وران وطن کې څه کوي. دلته څومره سهولتونه دي، بجلي، گیس او د اوبو بمبې په هر کور کې لگیدلي دي. او تقریباً اوس خو ټول کورونه فلش سیستم دي. دوی به په هغه ورانو کورونو کې څه کوي. او دټولو نه اهمه خبره خو دا ده چې دا د سرحد علاقه خو د افغانانو ده. زما نیکه هم له افغانستان څخه راغلی و. مور خو وایو چې دا سرحد به له مینځه وړی او په اټک کې به سرحد جوړوی خوتاسې د یوې مخې په منډه یاستی، اخر دلته څه خبره ده. د ټولو مهاجرو کارونه جوړ دي او اوس خو چې کوم سهولت یوه پاکستانی ته حاصل دی، یو مهاجر ته هم حاصل دی. بیا نو څه له هغې ورانو کورونو ته روان یاست؟ ما چې د ابرارخان په کواټرو ځغلند نظر تیر کړ، نو اوه کواټرو ته یې قلفونه اچولي وو او دهرې دروازې په سر یې لیکلي

وو: ” کرایه کیلی خالی هی “ په همدې وخت کې ابرار خان ماته مړه مړه وکتل او زما له خولې نه بې اختیاره ووتل
چې ابرارخان! هر چاته خپل وطن کشمیر دی .

17-12-2002

سرای زرداد منډه یی کابل

نامريي ځواک د "باز"

زموږ په فولکلوريک ادب کې باز تل د لوړ بخت نښه گڼل شوی دی. که د چا په اوږه به باز کېناست، نو هغه به په فولکلوريکو کيسو کې ضرور واکمن يا پاچا کېده. نو دا دی د ډېرو مودو وروسته د پښتو کيسې پر ځمکه يوه باز ناسته کړې ده. خدای دې زموږ د افسانو دا خبره رښتيا کړي، چې پر اوږه د باز پر ناستې سړی پاچايي ته رسېږي. زه باور لرم چې د پښتو کيسې پر ځمکه د باز پر دې ناستې به د پښتو داستاني ادب مخ پر وړاندې لاړ شي، پرمختگ به وکړي او که خدای کول د پاچايي تر پورېو به ورسېږي.

دغه پښتون باز چې زه يې دا لومړنۍ کيسه ييزه ناسته په ښه شگون نيسم، پښتون غزل بول شاعر او کيسه ليکوال ورور باز محمد عابد دی.

زه چې څومره عابد ورور پېژنم، په اول گام کې يو دروند اورونډ اندی پښتون دی، دوهم گام کې يو شاعر او ليکوال دی او په دريم گام کې په ټوله مانا يو رښتني انسان دی.

که د عابد ورور دغه لومړنۍ کيسه ييزه ټولگه په غور سره ولولو او بيا يې د شخصيت ارزونه وکړو، نو پورتنۍ ځانگړتياوې به تر هر څه لومړی را مخې ته شي. عابد ورور د دغې وړې داستاني ټولگې د هرې کرښې د ليکلو پر مهال يو دروند پښتون دی او د پښتانه سپېڅلتيا او دروند واله يې تر وروستۍ کچې ساتلې ده.

زما په اند عابد ورور ډېر لوستی دی، ځکه خو د ډېر لوستي په شان پېښې غوره کوي او مناسب کرکټرونه ورته ټاکي او لوستونکی په ماهرانه ډول قاضي کوي. که څه هم کيسه ليکوال هغه قاضي دی چې له لوستونکيو څخه يو تورن کړي او د دار تر کړۍ يې راکاږي، خو عابد ډېر وخت قضاوت لوستونکي ته پرېږدي. څوک پر ناحقه د دار تر کړۍ نه کشکاري.

عابد ورور يو داسې هنرمند دی چې ښکلا زيږوي، ښکلا ستايي او ښکلا په گوته کوي. د يوه شاعر او د يوه ليکوال په شان د حساس او دردېدلي زړه خاوند دی. ډېرو وړو پېښو ورته هم د احساس تارونه خوځولي او دی يې جگړې ته هڅولی دی. او په پای کې يو بې پرې انسان دی چې هر څه يې په يوې بې پرې تله کې تللي دي. له پېښو سره يې انساني چلند کړی دی او يوه رښتني پايله يې ترې اخيستې ده.

اجازه راکړئ چې د عابد ورور په کيسو درسره وغږېږم:

په دغو کيسو کې چې کومې ځانگړنې تر هر څه له مخه زما پام ځان ته راواړوه، هغه د راتلونکيو ټولنيزو ستونزو انگيرنه ده. دا هغه ستونزې دي چې لا پرې زموږ خلک نه دي اخته او يا خو زموږ خلک ورته لا تر اوسه اوزگار نه دي. لکه د ((Yahoo. Com)) کيسه.

دا کیسه په ډېر ښکلي ډول پېلېږي خو چې څومره کیسه د اوج پر لور ځي، هومره يې هندي فلمي بڼه راجوتېږي. که څه هم د کیسې ډېره برخه ډيالوگ نیولې، خو دا ډيالوگونه ډېر خواږه او کله کله ډېر ژور هم دي. دا چې له شهسوار سره نرگس يا پرنسته څرنگه يو ناڅاپه په انټر نيت کې مخ شوه، زما موخه د شهسوار مېرمن ده، چې دا يو بشپړ تصادفي حالت دی. کیسه تر وروستۍ شېبې خپله فلمي بڼه ساتي، خو په وروستۍ کرښه کې لیکوال هغه غوټه پرانيزي، کومه چې يې تر اوسه پټه ساتلې وه. د انټرنيت د زمانې يوه ستره کورنۍ ستونزه په يوه عاطفي او رومانتيکي شېبې کې وړاندې کوي، چې زه يې د خلاقیت معراج بولم.

دا سمه ده چې زموږ ډېرو خلکو لا د انټرنيت نوم هم نه دی اورېدلی، خو همدا انټرنيت هلته تلونکی دی. همدا انټرنيت به ډېرې ستونزې له ځانه سره که نن نه وي، نو سبا ضرور لېږدوي.

یوه له همداسې کیسو څخه ((قيمتي وينه)) ده. ما دا کیسه او پر دې کیسه د بهير د غونډې بشپړ راپور او د کاروان صاحب لیکنه ډېر وړاندې د ((گندهارا)) په مجله کې لوستې وه. زما چې څومره په یاد دي هغه دا دي چې پر دغې کیسې يوه کره کتونکي دا گوزار کړی و، چې دا کیسه يوه داسې ستونزه په گوته کوي چې لا زموږ د خلکو ستونزه نه ده. او دا يې د کیسې نیمگړتیا ښوولې وه. خو زه بیا وایم چې همدا د کیسې غوره ښېگڼه ده. د یوه پوه انسان صفت دا دی چې د گاندې په اند کې هم اوسي. که څوک راڅخه خپه نه شي نو موږ تل د څارویو په شان د دم گړۍ غم کوو او دا چې زموږ په ټولنه کې ټولنيزې ستونزې له نورو ډېرې دي، یو لامل يې هم همدا دی چې زموږ په لیکوالو کې د ستونزو انگرېنه په ښه ډول نه ده پالل شوې.

که وينه خرڅول نن زموږ په هېواد کې په پراخه کچه نه دي دود شوي، خو سبا ضرور دودېږي. دا اوس هم په کابل کې په نشه يي توکو اخته کسان خپله وينه پلوري او دا د دې ستونزې پېل دی.

عابد ورور په دغو لنډو کیسوکې هڅه کړې چې د يوې لنډې کیسې ټول آرونه له نظره ونه غورځوي. لکه ښه پېل، اوج، غوټه، خوږ ډيالوگ، ټکر، تلوسه او ښه پای او داسې نور ډېر لوازمات يې په نظر کې نیولي دي. زما په اند کله کله پر آرونو ډېر ټينگار د کیسې هنري او ادبي بڼه زیانمنوي. ځکه چې د لیکوال ټول اند او فکر آرونو ته اوږي او چې هنري لیکنه د آرونو په بند کې گېږه شي، هغه غوره هنري پنځونه نه شي کېدای.

خو د عابد ورور کیسې سره له دې چې په لږو ډېرو آرونو پابندې دي، خو خپله هنري او ادبي بڼه يې داسې خوندي ساتلې ده، لکه لیکوال چې په ناغوښتې توگه د آرونو لار وهلي وي. یوه یادونه باید وکړم چې په کیسه کې ښه موضوع، ښه پېل، غوټه، اوج، ډراماتيکه بڼه، خوږ ډيالوگ، تلوسه، ښه پای او داسې نور د لنډې کیسې ځانگړنې او آرونه دي. او له يوې لنډې کیسې نه ښه کیسه جوړوي.

په لنډه کیسه کې د کیسې نوم هم د کیسې په ښکلاييزه برخه کې او هم يې په ځواکمنتيا کې پوره ونډه لري. کله کله داسې هم پېښېږي چې لیکوال په داسې ځای کې کیسه پای ته ورسوي چې سرلیک يې غوټه پرانيزي. او کله

کله سرلیک غوټه اچوي. نو سرلیک یا نوم د یوې لنډې کیسې اهم توکی دی چې نه یوازې دې ته باید پام وشي، داسې سرلیک غوره شي چې د لنډې کیسې وخت کم او موضوع یې غټه ده، یوه برخه غوره کړي، بلکې د کیسې ښکلا هم ور زیاته کړي. نوم باید د ښکلیو او خوږو وییوو څخه جوړشي.

د عابد ورور د کیسو ځینو نومونو ماته خوند را نه کړ. زه نه پوهېږم اوکه نه رښتیا ښکلي نومونه نه دي؟ دا سمه ده چې د کیسې له کوچو څخه باید نوم یا سرلیک وټاکل شي، خو د سرلیک د کلیمو خوږوالی او ښکلا هم باید په نظر کې ونیول شي. دا ځکه چې د لوستونکي سترگې تر هر څه لومړی په سرلیک لگيږي او که سرلیک ښکلی نه وي، نو بیا د کیسې لوستو ته د لوستونکي تلوسه نه پېدا کېږي. زما د اورېدو تر حده هغه سرلیک ډېر کمزوری دی چې د کیسې د مرکزي کرکټر نوم وي، لکه د عابد ورور په کیسو کې ((میا صاحب)) او ((شېخ صاحب)). که څه هم د کیسې په لوستو کې د عابد ورور په موخه لوستونکی پوهېږي چې ولې یې دا سرلیکونه انتخاب کړي دي. خو سره له دې هم دا وړ سرلیکونه کمزوري گڼل کېدای شي. خو د وړې داستاني طرحې ((ښاپېری او دیو))، ((قیمتي وینه)) او د ((نامرېي ځواک)) په شان له سرلیکونو نه بنده پوهېږي که عابد ورور په ځینو نورو نومونو هم لږ زیار ایستلی وای ښایي ډېر ښکلي سرلیکونه به یې ټاکلي وو.

که د عابد د کیسه لیکنې ژبې ته راشو، د لیکوال ژبه ډېره خوږه بې تکلفه او روانه ده. خو یوه خبره د یادولو وړ گڼم چې د لیکوال پر ژبې پېښورۍ انگرېزي ډوله پښتو لږ لږ اغېز کړی دی. خو د گټې، ضرورت، د قربانۍ چمپرې او شیخ صاحب په کیسو کې د کرکټرونو ژبه بیخي بشپړه پېښورۍ انگرېزي پښتو ده. دا چې د راوي ژبه دومره د پېښورۍ انگرېزي پښتو تر اغېز لاندې نه ده راغلې دا تر ټولو غوره خبره ده، دا ځکه که د کرکټر ژبه د یوې سیمې په ځانگړي گړدود پورې اړه ولري او لیکوال له مکان څخه یادونه نه وي کړي، د کرکټر ژبه لوستونکي ته د پېښې د پېښېدو سیمه ور په گوته کوي، لکه د گټې، ضرورت او مبارکه شپه - کیسې. د دغو کیسو د کرکټرونو له ژبې څخه انسان کولای شي د مکان او زمان انگرېزانه هم وکړي. ((مبارکه شپه)) کیسه کې د ډیالوگ له مخې سړی پوهېږي چې دا پېښور دی او دا د مهاجرت کلونه دي. او که د عابد ورور دغې ټولگې ته ښه ځیر شو، نو ټولې پېښې داسې ښکاري چې باید په پېښور کې پېښې شوي وي. کله کله سړی په دوه لارو کې پاتېږي، چې اوس نو دا پېښور شو که افغانستان، لکه د شیخ صاحب لنډه کیسه، نو د دې لپاره چې لوستونکي په دوو لارو کې بند پاتې نه شي، ښه دا ده چې عابد ورور کله کله په کیسو کې له مکان او زمان څخه هم لږ تر لږه په پرده کې هم یادونه وکړي او دا باید هېر نه کړي چې دا هم د لنډې کیسې له آرونو څخه یو آر دی. خو یو څه چې زما لپاره د یادولو وړ ښکاري، ښایي د دې لپاره به هم ما ته د یادولو وړ ښکاري چې زه په خپله هم یوه انجلۍ یم، هغه دا دي چې عابد ورور په دا ټوله ټولگه کې له ښځو څخه یو دوه ځایه په فرعي ډول یادونه کړې ده، زه نه پوهېږم چې د عابد ورور ښځې هېرې شوي دي او یا که د دوی په اند ښځه فرعي کرکټر دی. که څه هم د عابد ورور له کیسو څخه داسې ښکاري چې عابد ښځې په نشت گڼلې دي. ښایي زما دا انگرېزانه به غلطه وي دا ځکه عابد ورور په ټولنیز ژوند کې ښځو ته زښت ډېر درناوی

کوي، خو له دې نه هم سترگې نه شو پټولای چې د عابد ورور يوه کيسه هم د ښځو له ژوند څخه نه غږېږي. څومره چې ما ته څرگنده ده، د عابد په سيمه کې د ښځو په ژوند کې ستونزې او نابرابرۍ دومره ډېرې دي چې راټولونه او انځورونه يې د يوه يا دوه ليکوالو له توانه وتلی کار دی؛ خو زما چې خپلو ليکوالو ته پام اوښتی زموږ په ليکوالو کې دا يوه عجيبه ستونزه گرځېدلې ده. زه دلته د پښتو کيسه ليکنې دوه ډېر پياوړي او سرلاري ليکوال رايادوم، صفيه حليم او اسد الله غضنفر. د صفيه ټولې کيسې د ښځو په ژوند گرځي راگرځي. ځينې دا استدلال کوي چې نارينه د ښځو په پرتله د نارينه وو په هکله ښه پوهېږي او ښځې د ښځو په هکله، خو په انساني ټولنه کې ښځه او نارينه گډ ژوند لري، د يو بل د ژوند ملگري دي. د يو بل مور او پلار، لور او زوی، خور او ورور، تره او ترور دي. د يوه بل مرستندويان او همکاران دي، دوی داسې سره پېيل شوي دي چې بېلول او دا خبره منل چې نارينه د نارينه او ښځه د ښځې په هکله ښه پوهېږي، ناشوني کوي. که يوه ښځه د نارينه په هکله او يوه نارينه د ښځې په هکله سل سلنه و نه پوهېږي خو اتيا سلنه هېڅ شونې نه ده چې و نه پوهېږي، دا ځکه دوی د يوې ټولنې د وجود دوه اهم او نه بېلېدونکي توکي دي.

يوليکوال ورور يوه ورځ ما ته په دې هکله داسې وويل چې دارنگه دريځ د يوې عقدې له مخې نيول کېږي خو زه دا خبره په کلکه ردوم او ناسمه يې بولم، دا ځکه زموږ ټولنه له هغه غربي ابتدال څخه لا ډېره لرې ده، چې دارنگه عقدې رامنځ ته کړي او که زه ښاغلی غضنفر صاحب او صفيه حليم له نژدې ښه نه پېژنم، خو عابد ورور ډېر ښه پېژنم چې له دغه ناسم حکم څخه مبراء دی او زه هيله منه يم چې عابد ورور لږ تر لږه په کيسه کې د ښځې شتون هم هېر نه کړي او په دې هيله چې د عابد ورور تل داسې سترې او ښکلې هنري پنځونې وکړي او زموږ د کيسې مخکه راته زرغونه وساتي او زموږ د لوستونکي تنده ور ماته کړي د عابد د دغې ټولگې ستاينه د اجمل اند په يوه بيت کې راټولوم.

هغه دی بيا شوې وريځې پورته له بزرگې څوکې

د کلي خلکو خو دا ډېر وخت يادولو باران

عابد ورور ته د دغې په زړه پورې او ښکلې کيسه ييزې ټولگې مبارکې وایم.

په درنښت

عارفه عمر لور

پېښور ارباب روډ

۲۴/۰۷/۲۰۰۲

او په کړس کړس مو وځندل

یره دا زلمیتوب هم یوه لیونۍ دوره وي. که رښتیا درته ووايم د فلم له لیدو سره مې د جنون تر حده مینه وه. په اونۍ کې به دوه درې ځلې هرو مرو له ښوونځي نه پتیدم او ځان به مې نیغ سینماته رساوه، مگر دومره په ویره لکه څوک چې په یوه لوی جرم پسې روان وي .

یوه ورځ له یوه ملگري سره یو ځای له ښوونځي څخه وتښتیدم او نیغه مو د سینما لاره ونيوله. په هغه سرک چې سینما ته غځیدلی و، په ویره ویره بیل بیل لاړو. کوبښن مو کولو چې حتی څوک خپلوان دې هم موږو نه ويني. د سینما ودانۍ ته چې ورسیدو، تقریباً فلم پیل کیدو ته لا یو ساعت پاتې و چې ملگري راته وویل:

"خوښه دې نه ده چې د سینما تر شا له پیتاوي څخه مزه واخلو، ښه د مزار گرده مې پیدا کړې ده، یو سگرتی به ترې وڅکو او په ضمن کې به د زړو گناهکارانو سیل هم وکړو. د ملگري خبره مې خوښه شوه، د سینما شاته کښیناستو، ملگري مې په سگرت تشولو پیل وکړ او ما د چرسو په چره کولو. له نیردې بدلمنې کوڅې نه عبدال ماما (زموږ لیرې خپلوان و) راښکاره شو او چې څنگه یې پر مور سترگې ولگیدې، نو له تکه یې پوښتنه وکړه:

—او هو، ای لوچکه! دلته څه کوي؟

زه چې د چرسو په میده کولو بوخت اوم، په دې خاطر چې په چرسو مې پرده اچولي وي، لاس مې موټی کړ او ورته مې وویل:

—سینما ته راغلی يم.

—غلی شه! سینما ته راغلی يم، دا زیږې سترگې دې ورکې شه، ستاسې د مکتبیانو په سترگو کې والله کې ټکی حیا وي. د کمبخت بچیه، ته خو دې هغه پلار ته وگوره، والله چې په لمنه یې مونځ کیږي او تا بد بخته ته وگوره چې په څومره سپین سترگۍ سره وایې چې سینما ته راغلی يم. ته وار وکړه چې یو ځل زما پښې خدای کلي ته ورسوي، بیا دې د ځان سیل کوه، د ظالم بچیه له کور نه د مکتب په نوم راځی او بیا په سینما گانو گرځی.

—عبدال ماما نن یې زموږ د مکتب ټول شاگردان د زیتونو فابریکې ته راوستي او داوطلبانه کارونه پرې کوي، ځکه مو ترې ځانونه پټ کړل او سینما ته راغلو او موږ خو څه روزانه نه راځو چې ته راته اوس په کور کې جنجال جوړوې، چیرته په میاشت نیمه کې یو ځل سر راښکاره کړو.

—مه چرېره د اوقی بچیه، ته لا دلیلونه وایې بس درته مې وویل چې یو ځل زما پښې خدای کلي ته ورسوي، ته دې بیا د ځان سیال کوه، چې زه دې یو وارې پلارخنځیر ته ووايم.

ماما خوله سمه خوځوه، د کنځلو دې څه حق دی.

— بس درته مې وويل، نور به له تا سره څه سر خوروم، خوبیگا ته دې د ځان سیال کوه.

د عبدال ماما لا غوسه نه وه سره شوې چې زموږ له خوا نه یې حرکت وکړ او په روانه روانه کې یې پوچه خوله خوځوله، چې زما په زړه هم د کور له ویرې د وهمونو لږې راخوږې شوې، نو غږ مې پرې وکړ:

— ستا څه کار دی چې په دې بدنا مو کوڅو کې گرځې؟

عبدال ماما یو څه ټکنی غوندې شو، مخ یې راواړوه او راته یې کړه:

— زما به له چا سره څه کار وي، منډه یې ته به ځم، ستایې له ما پورې څه؟

— منډه یې ته چې سپرې ځي، نو په باچاهي سرک ځي، ستا غوندې گودپيرونه ورپسې نه بدلوي. زه پوه شوم. سمه ده، ته زموږ په کور کې د سینما له تگ نه ووايه، پروا نه کوي، زه به هم د زیور مور ته ووايم چې ماما ټوله ورځ په مردارو کوڅو گرځي.

عبدال ماما چې زما دا خبرې واوریدې، په تندي کې یې د گونځو لارې وغځیدې، سترگې یې تنگې تنگې شوې، هیڅ یې ونه ويل او په خپله مخه روان شو.

ورځ مې د فلم د لیدو په خوند تیره کړې وه، له ماما سره سهارنی بحث مې له یاده وتی و، ماښام چې کور ته را ورسیدم، نو د کور په لویو دروازو کې له ماما سره مخامخ شوم چې ماشوم زوی (زیور) یې په ترڅ کې نیولی و، نو هر څه راته مخې ته ودریدل، په زړه مې د وهمونو لږه راخوره شوه، بې واکه مې د هندوانو د رام رام په څیر لاسونه غبرگ کړ او په زارو مې ورته وويل:

عبدال ماما گوره چې پلار ته مې د سینما له تگ نه و نه وایې .

ماما راته د سترگو په کونجونو کې وکتل، یوه رندانه موسکا یې وکړه، ناڅاپه یې لاس راوغځوه او راته یې وويل:

ته راکړه دا د پیر صاحب قول چې ته به هم د زیور مور ته څه نه وایې.

او موږ دواړو په داسې حال کې چې د یو بل لاسونه مو ښه کښیمنډلي وو، په کرس کرس وڅنډل.

1998/ 03/ 06

پېښور لالي باغ

نامريي ځواک

خدايزده چې زړک له کومه ځايه زموږ کلي ته کډه راوړې وه، خو زموږ کلی يې د پلار نيکه وطن باله. په مري ژوندي کې به تر هر چا د مخه نيغ نيغ کيده. د نورو ملگرو په پرتله يې له ماسره ډيره جوړه وه. شايد علت يې داو چې له ماسره يې کله هم جنگ نه و راغلی. که نه داسې ورځ به نه وه چې په ده به چا سر نه و مات کړی. او له همدې امله يې په سر کې خنډونه جوړ شوي وو. په سر يې وينسته کم او د پرهرونوځاپونه زيات معلوميدل. او له دې وجې به يې تل يوه خيرنه خولی په سروله

د بيسوادۍ پرې ختمه وه. خو زه په دې راز تر اوسه هم پوه نه شوم، چې تر اتم ټولگي څنگه رارسيدلی و. له هغې ورځې راهيسې چې زموږ په ښوونځي کې پتلون اغوستل جبري شوي وو، نو له څو ورځو وهلو ټکولو وروسته چې ښوونځي ته په لومړۍ ورځ په پتلون کې راغی، همغه خيرنه خولی يې په سر او چپلکې يې په پښو کړې وې، چې د ښوونځي د هلکانو د ريشخند له وجې له ښوونځي نه په تيبسته مجبور شوی و. کله چې د خلقيانو حکومت په درز خړپ کې راغی، نو د "هورا" په نارو به يې خپله مری وچوله. او د همدې هورا له برکته يې د ښوونځي د مدير صاحب پام ځانته را اړولی و.

داسې وخت هم راغی چې څو کاله مې د زړک سره هيڅ ونه ليدی شول. زه هم د منځني ښوونځي نه لیسې ته تللی وم. يوه ورځ چې د لیسې په وره ننوتم، په سرو سرو جنډو مې سترگې ولگيدې. پوه شوم چې هرو مرو به څه خبره وي. د لوبو د ميدان په يوه څنډه کې څو تنه په ستيج جوړلو بوخت وو، د رسميت زنگ وهل شوی و، ټولگي ته ننوتم، د تدريس لپاره معلم نه و راغلی او هلکانو يو شور جوړ کړی و. اخر د تفريح زنگ ووهل شو. څلورم ساعت و چې د سازمان منشي ټولگي ته را ننوت او داسې يې وويل:

-نن د ښاري کميټې د لومړۍ ناحيې منشي صاحب لیسې ته تشریف راوړی، له هغو شاگردانو څخه چې تر اوسه يې د گوند د غړيتوب افتخار نه دی تر لاسه کړی، جداً خواهش کيږي چې د منشي د راتگ په وياړ د گوند غړيتوب تر لاسه کړي او هم په منظم ډول د ستيج مخې ته راشي چې منشي صاحب خبرې کوي.

دټولې لیسې شاگردان په منظم ډول د ستيج مخې ته راغلل او د منشي صاحب د راتلو انتظار يې کاوه، چې په دې کې يو ځوان چې لوکس پتلون يې اغوستی و، نیک ټايي يې تړلې وه، د لاسونو په پرکا کې ستيج ته راغی او دا رنگې خبرې يې پيل کړې:

-انقلابي ځوانانو! د شکر ځای دی چې د ټولنې عام قوانين عيني دي. نن ډير خوشحاله يم چې ستاسې په منع کې ځان وينم، د وياړ ځای دی چې د زخمتکشانو انقلاب د پرمختگ په لورې روان دی، دا انقلاب دی او انقلاب ځوان

تعلیم یافته پور ته اړتیا لري. تاسې ځوانان یاست چې انقلاب د بریالیتوب تر وروستی بریده پورې رسولی شئ، د دشمن په دې خرافاتو ونه غولیرئ چې وایي ” له مور سره یو نا مریي ځواک مرسته کوي“.

دمنشي صاحب خبرو لا دوام لاره چې څیرې یې زما توجه جلب کړه، یو ت شان تصویر مې په ذهن کې وده کوله، په چورت کې لارم، په حافظه مې زور راوړ، یو دم مې هغه ت تصویر په ذهن کې روښانه شو او ناڅاپه مې له خولې ووتل چې دا خو زړک دی. زړک لا هم هغسې د انقلاب په افادیت خبرې کولې او له ماسره یې د نږدې لیدو تلوسه ورو په ورو ډیریده.

غونډه پای ته ورسیده، هر څوک په خپله مخه روان شو، په څه شواخون مې ځان د زړک خواته ورساوه. زړک چې زه ولیدم، را تر غاړې ووت، تر روغېر د مخه یې راڅخه وپوښتل چې د گوند د غړیتوب افتخار مې تر لاسه کړی او که نه؟ ما ورته د نفي سروښوراوه.

ده وویل: دا خو ډیره د خواشینۍ خبره ده، چې تر اوسه لا په تیارو کې اوسې. ځان وینس کړه او له تیارو راووځه. که په کلي کې دې له اشرارو سره گذاره نه کیږي، نو د ښار په لومړۍ ناحیه کې به درته دولتي ودانۍ دروسپارم. زړک به لا نور هم څه ویل خو یو ساتونکی په منډه منډه راغی او وپې ویل:

”منشي صاحب! د امر صاحب مخابره راغلې ده، له تاسې سره څه ضروري کار لري، مهرباني وکړئ جیب ته تشریف راوړئ“.

زړک په تلو تلو کې د خپلې شعبي ادرس راکړ او په کلکه یې را څخه وغوښتل چې یو ځل به خاما ورځم. بیا مې له زړک سره لیده کاته ونه شول. سره له دې چې څو وارې یې پیغامونه هم راواستول، خو د قسمت خبره وه، زه هم پېښور ته په کډه لارم.

پوره دولس کاله وروسته چې نظام بدل شوی و، هر چا کولای شول چې په آزادانه ډول خپل هیواد ته لاړشي. زه هم په ډیر شوق خپل هیواد ته روان شوم. څو ورځې په کلیو، بانډو او ښارونو وگرځیدم. یوه ورځ د ښار په یوه برخه کې ولاړ وم چې د شا له خوا مې په اوږه لاس کینبودل شو. مخ مې وروگرځاوه، گورم چې زړک دی، خو په پخوانۍ دبدبه کې نه. رنگ یې الوتی و، په شونډو یې پتري ولاړ وو. په بدو ورځو ښکاریدو، تر روغېر وروسته یې د خپلې شعبي ادرس راکړ. ما ترې وپوښتل: چې اوس هم په شعبه کې کار کوې؟

زړک راته وویل: هو، زه د شعبي د امر سکرتر یم او په عین حال کې د پخلنځي د چارو مسوول.

بله ورځ له وعدې سره سم د زړک شعبي ته ورغلم. شعبي له سیمتي فرش پرته دوه چوکۍ او یو میز درلودل. د میز له پاسه تلفون ایښی و، تر روغېر وروسته زړک پر چوکۍ د ناستې راته وویل. کیناستم، پر خبرو مو پیل وکړ، ما به ورته د ماشومتوب شوخه دوره یادوله او هغه به د مسکو د عیش او عشرت کیسې کولې. په خبرو خبروکې مې په

زړه کې راوگرځيدل چې راځه مفت تليفون دی، له ترور کره دې يو زنگ ووهه. زه لا د تليفون د نمرې په يادلو کې وم چې ناڅاپه تليفون د ميز له پاسه روان شو. مور دواړه ورته يو ځای متوجه شوو، تليفون د ميز کوز سر ته ورسیده، اخر له ميز نه په هوا شو او په هوا کې يې هم حرکت دوام درلود، چې زړک وويل:

وگوره کنه، پخوا به خلکو ويل چې له مجاهدينو سره يو نامريي ځواک مرسته کوي، خو ما به نه منله. گوره کنه، دا لوبه هم راته له کرامت نه خالي نه ښکاري. د تليفون حرکت لا هم هغسې په هوا کې دوام لاره، نږدې و چې پر کرکۍ واوړي، د زړک د صبر پيمانه لبريزه شوه، غږ يې پرې وکړ:

“هلکه څوک ياست چې د تليفون مزى کش کارې” .

د چت له خوا يو دروند غږ راغی چې ويل يې " يه خلقي! مه گړبيړه، زه يم، کبار مې ټول کړی، مزى مې په کار دی چې د بوجى خوله پرې وټرم.

1999/03/25

پيښور لالي باغ

شکست

نن مې له سهاره طبعه خړه وه، له څو کسانو سره مې خوله ووهله، نږدې وو چې له يوه سره مې لاس اچولی و، مگر خدای خیر کړ. اصلي سگرت به ولگوي او بيا به وايي چې دا خو نقلي دی. یو خو دې خدای د دې کارخانه دارو انصاف روزي کړي، یو شی به لا راوتی نه وي چې بیا یې نقل جوړ کړی وي.

رښتیا زه د پېښور په یوه گڼ بازار کې د سگرت خرڅولو کراچي لرم چې پېښوریان یې گادۍ بولي. هسې خو په دې بازار کې د ناستې څه چې د ولاړې ځای هم نه پیدا کیږي، مگر زه هم دومره مفت نه یم ناست. د بازار د دوکاندارانو د اتحادیې مشر راته د زنجیر د تړلو او خلاصولو وظیفه په دې خاطر را سپارلې ده چې بازار ته موټر داخل نه شي. او د همدې زنجیر له برکته مې په منځ سرک د سگرتو کراچۍ درولې ده.

هسې خو په دې بازار کې هر وخت گڼه گڼه وي. خو د پشکال په ماسپښین کې په کې کراره کراري وي. چیرته یو کس نیم په کې ها خوا دې خوا کیږي چې هغه هم دوکاندار وي، د خریدار په کې هیڅ درک نه لگي.

په همداسې یوه ماسپښیني کې د خپل کار په چوکې ناست وم چې په یوه ملنگ مې سترگې ولگیدې، برکه خولۍ یې په سر وه، د کمیس پر ځای یې بنین اغوستی و، په ترڅ کې یې تبرزین نیولی و، رنگداره ټوټې یې په مټو تړلې وې، کچکول یې په غاړه اچولی و، دوکان په دوکان گرځیده او لاسونه به یې د هندوانو د نمستی په څیر غبرگول، چا به ورته په کچکول کې روپۍ نیمه اچوله او چا به بینوا رخصتاه.

ما ته یې تاند زلمیتوب رایاد کړ، چې له مکتب څخه به پټ شوو او د سینما مخه به مو ونیوله. کله چې به د سینما په پرده د بت صحنه راغله او د فلم لوبغاړو به ورته د عقیدت په توگه لاسونه غبرگ کړل او د رام رام نارې به یې وهلې، نو د سینما په هال کې به د تو، تو غږونه بې واره اورېدل کیدل او هر چا به دا ښودله چې ما د بت پر مخ لاړې تو کړې او له گناه څخه مې ځان بچ کړو.

کله چې له سوچ نه راوگرځیدم، نو ملنگ را نږدې شوی و. که څه هم زه په خیرات ورکولو کې دومره میړنی نه یم، خو نه پوهیږم چې ولې مې له ځانه سره پرېکړه وکړه چې که ملنگ له ما څخه څه وغوښتل، نو غوټې پنځه روپۍ ورکوم گوندې په دې عمل را څخه خدای راضي شي. درې څلور دوکانه فاصله چې پاتې شوه، نو د ملنگ زما په کراچي نظر ولگیده، سپک قدمونه یې راواخیستل، د غوږ له غاړې نه یې سگرت راواخیست، څو یې چې گوگرد پیدا کاوه، نو زه له خپل ځایه پورته شوم او د "جی رام جی کي جی" کلمات مې له خولې څخه ناخود آگاه ووتل. ملنگ سم له واره لاسونه غبرگ کړل او د "بسم الله، بسم الله" کلمات یې تکرار کړل.

ملنگ سگرت ولگاوه او په خپله مخه روان شو، خو زه یې له یوې دردوونکي ماتې سره مخ کړم. څه مې له ځایه طبعه خړه وه او څه له دې پېښې سره خړه شوه. د ملنگ څیره مې مخې ته ولاړه وه چې له ورايه مې په یوه لوړ دنگ سپري

سترگې ولگيدې چې په خولو کې لوند خيشت را روان دی، د جومات د پوزکي خولۍ يې په سر کړې ده. درانه درانه گامونه را اخلي.

زه د ملنگ سره د پيښې شوې واقعي د کفارې د ادا کولو په خاطر له خپل ځايه ولاړ شوم، د سړي مخې ته ودرېدم او په ډيره عاجزۍ مې ورته وويل:

کا کا که خدای مې نه غلطوي تاسې په هيره کې د جومات خولۍ په سر راوړې ده.

مخکې له دې څخه چې سړی ځواب را کړي، ايسته يې پورېې وهلم او بيا يې وويل:

”ها خوا شه ورك شه. اوس مې په پنځه روپۍ واخيسته“.

زما پريشاني نوره هم زياته شوه. تر تير مازيگر پورې مې چرت ډير خراب و. ماښام ته لږ وخت پاتې و چې يو شاعر ملگري مې څنگ ته راغلو، په ترڅ کې يې په شين پوښ کې نغاړلی کتاب نيولی و، د عادت له مخې مې لاس ور تير کړ، خو ملگري مې په کتاب ترڅ ټينگ کړ او وپې ويل:

”پريږده زوروره، څه پرې کوي، مذهبي کتاب دی“.

ماته يو ځل بيا ملنگ را په ياد شواو ملگري ته مې وويل:

راکړه مړه زه درته څه مذهبي سړی نه ښکارم .

کتاب مې ترې واخيست او چې څنگه مې په ليمو ښکل کړ، نو شاعر ملگري مې يوه مسته مانا خيزه خندا وکړه. ما په بېره کتاب له پوښ څخه وايست چې غټ غټ يې پرې ليکلي وو ”گرنټه“ مصنف ”گروه نانک“ يو ځل بيا ملنگ را په ياد شو، څو شيبې مې د لاشعور په ويره پرده د گندهارا تهذيب فلم وخرخیده، په ايمان وويريدم او امنت بالله مې په ځان وويله .

2001/ 04/ 25

پيښور لالي باغ

قيمتي وينه

له ماشومتوبه مې په خپل مټ باور و. په ښوونځي کې به هم په تن بدن کمزوري ياران رانه په څنگ تېرېدل. داسې ورځ به نه وه چې په چم گاونډ کې به مې د چا تنې نه وه شلولې او ميندې به يې له مور کره به شور نه راتلې او له همدې بې سرۍ له وجې به مې راته مور ستغې سپورې ويلې. څه په خوارو مې لسم پاس کړو، هغه ورځې مې هم وليدې، چې دفتر په دفتر د نوکرۍ لپاره وگرځېدم، خو زموږ د خوارانو په قسمت کې نوکري چېرته وه. ټول وخت مې په بې روزگاري کې تېر کړ، هسې به د محلې په کوڅو کې ښکته پورته کېدم، له دې وجې د لنډغرو په سر کې شمار وم. پردي ودونه به مو يوه هفته د مخه گرمول، که رښتيا درته ووايم، ښې مفتې مزې مو چانولې، داسې شپه دې حرامه وي، چې موږ دې ترې موج نه وي اخيستی.

زما کمبختي به راغلې وه چې يوه ورځ زموږ د يارانو له جملې نه د يوه ماشومه لور په گولۍ لگېدلې وه، ډېره وينه ترې تللې وه، په هسپتال کې وينې ته ضرورت شو، يارانو يو بل ته سره وکتل او بيا ټولو په ما گوته کېښوده، ما چې کله د وينې د ورکولو تصور هم نه و کړی، له پښو نه مې دم ووتو، مړه خوله راباندې راماته شوه، خو له خپلې تنې نه وشرمېدم او وينې ورکولو ته مې ځان ونيو. ډاکتر چې کله زما د وينې گروپ معلوموه، نو سخت وارخطا شوم، يوه لږزنده يخني راباندې راغله، ډاکتر مې زړه ډاډه کړ و يې ويل:

((يو نارمل انسان کولای شي چې په هرو درې مياشتو کې پنځه سوه سي سي وينه ورکړي او له تا نه خو زما په څېر دوه جوړېږي، ته ولې دومره وارخطا شوې. خو يوه خبره واره چې ستا وينه ډېره قيمتي وينه ده، ستا وينه هر انسان ته ختی شي، خو د هر چا وينه بيا تا ته نه شي ختی، تر څو چې ستا د وينې گروپ نه وي.))

ډاکتر چې څو خپلې خبرې خلاصولې، له مانه يې پنځه سوه سي سي وينه اخستې وه. هډو پوه پرې نه شوم او نه مې څه کمزورتيا محسوس کړه.

کله کله به مې د ډاکتر دې خبرې چې ((ستا وينه ډېره قيمتي ده)) په مغزو کې انگازې کولې. تل به په همدې چرتونو کې تللی وم، وخت نا وخت به مې له يارانو نه هم د وينې ورکولو په هکله تپوسونه کول او په دې پوه شوی وم چې په هسپتال کې روزانه د وينې ضرورت مندان وينه په بيه اخلي. بس د دريو مياشتو پوره کېدو ته مې په ورځو شمېرلو پيل وکړ، بالاخره پوره شوې او نېغ هسپتال ته لاړم او د وينې خرڅوونکو په لست کې مې نوم وليکه. يوه ښه شېبه وروسته راته د ډاکتر د کمري نه اواز وشو، ورغلم او د وينې د بيوپار سره مې پنځه سوه سي سي وينه په زرو روپو خلاصه کړه. هفته دوه مې پرې ښې په مزو کې تېرې شوې او کله چې بيا د خرچې ضرورت شو، نو درې مياشتو پوره کېدو ته مې بيا په ورځو شمېرلو پيل وکړ، دا ځل دا درې مياشتې هېڅ نه پوره کېدې، د خدای په دې وېره دنيا کې مې سخت زړه تنگ شوی و، هېڅ ټايم راباندې نه پاس کېده، خو اخر دا دوره هم پوره شوه. هم هغه هسپتال

ته لارم او په لست کی مې نوم ولیکه او کله چې راته د ټولو وینه خرڅوونکو په وړاندې د ډاکتر له کمرې نه اواز وشو، نو د رومبې ډاکتر خبرې مې په یاد کې راغلې چې ویل یې:

((ستا وینه ډېره قیمتي وینه ده)).

په خپله وینه مې په زړه کې ناز وکړ او په فاتحانه انداز د ډاکتر کمرې ته ورغلم. زما د وینې پخوانی بیوپار ناست و، خبرې جوړېدو ته ضرورت پېښ نه شو، نېغ لارم او په بېد کې وغځېدم. د سترگو په رپ کې یې را نه پنځه سوه سي سي وینه واخیسته او شین لوټ مې په زړه واچاوه .

داځل مې په ځان لږه سخته تېره کړه، خو د ډېرې سختې باوجود مې خرچه تر میاشتې و نه رسوله. خو وروسته بیا هماغه تنده وه. درې میاشتو پوره کېدو ته مې وار ونه کړ، یو بل هسپتال ته لارم او پنځه سوه سي سي وینه مې خرچه کړه. څه مې کړی وای، مجبوري وه. بد اموخته شوې وم، بله هېڅ چاره نه وه، بس سم کار مې ورته ویلی و، میاشت لا پوره نه وه چې نوره وینه مې خرچه کړه او چې څلور پنځه میاشتې مې سر په سر وینه خرچه کړه، نو ښه یې له لاده باده وایستم. دا داسې وخت و چې خپل کور ته مې بلکل شاه کړې وه. اکثره وخت به مې په هغه کوډله کې تېراوه، چې د ملنگ بابا د زیارت په یوه کونج کې مې د کیګرو له شاخونو څخه جوړه کړې وه. کمزورتیا مې ورځ په ورځ په زیاتېدو وه، هسپتال ته لارم، ډاکتر زما چیک اپ وکړ او ویې ویل:

((ځوانه ستا د وینې کمبوت دی. زه درته دا دوايانې لیکم، خو هله به دا استعمالوې چې درې څلور خلتې وینه ځان ته تېره کړې او څومره زر چې کېدای شي وینه ځان ته وڅېژوه، که نه دا دوايانې به هېڅ اثر ونه کړي)).

ډاکتر نور هم څه ویل، خو زما پام د رومبې ډاکتر خبرې اړولی و چې ویل یې.

((ستا وینه ډېره قیمتي ده، هر انسان ته ختی شي، خو د هر چا وینه تا ته نه شي ختی، څو چې ستا د وینې گروپ نه وي پېدا شوی)).

د وینې د اخیستو خو راسره هېڅ درک نه لگېده، ډېره موده پس کورته لارم او څنگه چې په پور و ختم، نو د مورکی سترگې را باندې ولگېدې. په غبرگو لاسونو یې له خپلې سینې نه درز پورته کړ او ویې ویل:

((ای لویه ځوانه راورسېږې، په زوی مې څه شوي دي، ته دې خوا راشه چې زېږي خو به نه یې نیولی)).

ماته چې خپل ځان معلوم و، هېڅ مې و نه ویل، کمرې ته لارم او په کت کې وغځېدم، مور مې رانږدې شوه، د سترگو زېږمې یې راته رابنکلی او په یقین سره یې وویل:

((زویه زېږي وهلې یې، راځه بلا گۍ دې واخلم، ځنډ مه کوه چې د زېږي با با زیارت دې بوځم)).

زه که هر څو پوهېدم چې زيرې نه يم وهلی، خو مور ته مې څنگه دا باور ورکړې و. دا خو مې ورته نه شو ویلی چې ما د وینې په سودا کې تاوان کړی دی. زیارت ته ورسېدو، مور مې څو وارې لاس نیولی د زیارت نه وگرځولم، له منجاور نه یې راته بندونه واخیستل او ډېره شېبه یې په لوړ غږ زما د رغېدو دعا وکړه. د زیارت منجاور مې مور ته وویل:

”بندونه به دې زوی ته له غاړې نه وتړې، دا مالگه په هاغه مخامخ کوهي کې واچوې، اوه ورځې به دې زوی ته په اور پخکړی قتع نه ورکوې، که خدای ته منظوره وي، زوی به دې روغ رمټ شي“.

ما چې د یوې هفتې د پرهېز خبره واورېده، په زړه مې تیاره راغله، ساه مې ډوبه شوه، مور ته مې وکتل، د هغې هم راته حال خراب شو، د غز ډډ ته یې تکیه ووهله، سترگې یې پټې وې، خو اوږده اوږده سا یې اخیسته، چې په دې وخت کې مې د مور زهیرتیا او زما فریب په مغزو کې یو توپان راوست او چې مور مې لږه ساه صورت شوه، نو د ډاکتر د چیک اپ ټوله خبره مې ورته سپینه کړه. هغې چې زما خبرې واورېدې، نو په غوسه یې راته وویل:

”چې داسې ده نو مخکې دې ولې راته نه ویلې، چې دا تکلیف خو مو له سره کم وای، خو څه خدای دې اوس خبر راپېښ کړي“.

له زیارت نه په واپسۍ مې د مور په وینا بندونه له غاړې نه وتړل، خو مور مې په سبا نېغ هسپتال ته بوتلم. سرجن ته مو د چیک اپ پرچې ورښکاره کړې، هغه د وینې په بینک چیت راکړ، خو په بینک کې زما د وینې گروپ میلاو نه شو. په وینې خرڅوونکو کې مو هم ولیدل، خو داسې څوک نه وو راغلي چې زما د وینې سره یې وینه برابره وي. د علاقې د چرمین نه مو د وینې د خیریه هسپتال په نوم چیت واخیسته، هلته هم پیدا نه شوه. د هغوی په ذریعه مو په اخبارونو ریډیو او ټی وی کې د وینې د ضرورت اشتهارونه ورکړل او چې دا ټولې لارې را باندې بندې شوې او هېڅوک حاضر نه شول چې وینه دې راکړي، نو د رومبي ډاکتر خبرې مې یو ځل بیا په مغزو کې توپان راوست.

”ستا وینه ډېره قیمتي وینه ده. ستا وینه ډېره... ستا وینه...“

د وجود کمزورتیا او ورځ په ورځ د مصیبتونو لړۍ د ژوندانه د ستړیا احساس راکړ، څلور پنځه ورځې مې چې په کور کې تېرې کړې، نو زړه مې ښه په تنگ شوی و. د ملنگ بابا په زیارت کې مې خپله کوډله رایاده شوه. ورغلم، په خپل حال ولاړه وه، یوه ښه شېبه مې د زیارت په بوټو نظر واچوه او د گلاب په هغه بوټي چې ما یې تر لاندې خرچه ساتله؛ نظر پرېوتو، ناڅاپه را په یاد شو چې څو ورځې وړاندې مې د دې بوټې لاندې خرچه پرېښې وه. ورغلم او په وارخطایۍ مې د بوټي بېخ ته لاس کړ، په پلاستيکي گوتۍ کې بنده تیره (پاکتي شراب) په گوتو راغله، ناڅاپه مې په سر واړول او په رومبي ځل مې محسوس کړل چې د خپلو وینو وروستی گوت مې هم تر مری تېر کړ.

۲۸/۰۷/۲۰۰۰

پېښور لالی باغ

سخت مصروف یم

یو خو دا ژورنالیزم ډیر سترې کار دی او په تیره بیا صحافتي ژورنالیزم، که یو ځل سړی د صحافتي ژورنالیزم په لومه کې بند شي نو بیا دې خدای (ج) مل شي.

تیر کال چې زه دیوې مجلې د پښتو برخې اډیټر ووم، نو دچا خبره له پښو نه مې بجلې ایستلې وې. دلیکنو په خاطر به کله په لیکوال پسې په یوه او کله په بل دفتر گرځیدم. که به کوم لیکوال په مخه راغی، د روغېر نه د مخه به مې د لیکنې غو بښلو رنگین لفظونه سره راټول کړ او د لیکنې غوښتنه به مې ترې وکړه.

که په کوم لیکوال پسې به دفتر ته ورغلم نو د خپل مصروفیت نه به یې سر ټکا وه. داسې هم نه وه چې گنې زه دمقالو څخه عاجز وم. او داځکه چې زموږ مجله دیوې موسسې له خوا خپریده اود گذارې سره سمه یو څه حق الزحمه یې هم ورکوله.

ځینې لیکوالانو به په مستعارو نومونو څو مقالې راکولې او ځینې چې به دحق الزامې نه خبر نه وو او دفترونو ته به پسې لاړم، نو له ډیرو به مې دا ټکی اوریده چې "سخت مصروف یم، د دفتر کا رونه راباندې دومره ډیر شوي دي چې دسر گرولو ته هم نه یم وزگار، بخښنه غواړم" په دې وخت کې به مې ورو ورته له خولې نه ووتل: صا حبه زموږ مجله حق الزحمه هم ورکوي. نو پیاوړې لیکوال به په وښکو کې موسکی شو او ورو به یې راته وویل: "څه کونښ به وکړم چې یو څه درته ولیکم، زورور سړی یې" زه په دې پو هیدم چې زه زورور نه، خو مجبوراً به مې ورته کور ودانی ووايه. داسې وخت هم راغی چې ما دمجلې سره کار پرېښی و او دیوې بلې ادارې سره مې کار پیل کړی و، زیا تي له دې منډو نه خلاص وم چې له چا نه مقاله واخلم یا چا ته حق الزحمه ور وسپارم. اوس چې له ما څخه د کومې مجلې مدیر اویا دداسې مجلې مدیر چې حق الزحمه نه ورکوي، لیکنه وغواړي، نو ډیر په اسانه مې خولې ته راشي چې "سخت مصروف یم" بخښنه غواړم. دمجلې مدیر موسکی شي او راته ووايي چې، دا د مصروفیت مرض په ټولو لیکوالانو لگیدلی، ددې به څه چاره وي؟ خو دا مدیر اشنا مې خبر نه دی چې دهر مرض دوا شته او د لیکوال د مصروفیت دمرض دوا حق الزحمه ده. داځکه چې لیکوال په لیکنه زحمت باسي، انرژي مصرفوي، که یوه اندازه حق الزحمه ورکړل شي، نو دلیکوال روحیه به پیا وړي شي اوبلې لیکنې ته به یې هم زړه وتخنیري. ماچي دمجلې سره کار کاوه نو یوه لیکوال به چې دهرې گنې لپاره مقاله راکوله، دا خبره به یې ضرور راته کوله چې حق الزحمه یې غواړم، ځکه چې ددې لیکنې پر مهال م دوی قوطی سگرت څکولي دي. ما به ورته په سینه لاس کیښود او ورته وبه مې ویل: استاده غم مه کو ه چې مجله چاپ شوه اول به تاته حق الزحمه در ورسوم.

یو وخت ما پوره شپږ میاشتې وروسته یوه لنډه کیسه لیکلې وه، مخکې له دې چې په یوه درنه ادبي غونډه کې یې نقد ته وړاندې کړم، دیوې داسې مجلې مدیر ته مې دمجلې په دفتر کې ولوستله چې حق الزحمه یې نه لرله. مدیرکیسه خوښه کړه اودچاپ لپاره یې لاس راوغځا وه. ما ورسره وعده وکړه چې په غونډه کې تر اورولو وروسته به

یې ضرور دروسپارم. په همدې ورځ غونډه هم وه. د غونډې په پیل کې تر تلاوت وروسته یوه فرهنگي ملگري وویل : ” زما قدرمنو لیکوالو او شاعرانو ! ما د یوې موسسې سره ژمنه کړې چې دیوې جریدې مسوولیت پر غاړه واخلم او دا ژمنه مې ستاسې په ډاډ کړې ده. هیله کوم چې خپلې لیکنې به له ما څخه ونه سپموی. “ لږه شیبه وروسته ماته بلنه راکړل شوه. ما چې کیسه د نقد لپاره ولوستله، یارانو یې خوبۍ او خامۍ راپه گوته کړې، ښه گرم بحث پرې وشو، کله چې له ستیج نه راکوزیدم نو هغه فرهنگي ملگري چې له مخه یې دلیکنو غوښتنه کړې وه، له خپلې چوکۍ راولاړ شو او لیکنه یې زما له لاسه کش کړه. ما خپله لیکنه په گوتو کې کلکه کړه او ورته مې وویل : صاحبه ما له یو چا سره وعده کړې، چې دا لیکنه به ورسپارم ، تاسې ته بله لیکنه درکوم. خو ملگري لیکنه کلکه نیولې وه او ټینگار یې کاوه چې نه همدا کیسه به راکوې. ما یې پر نه ورکولو ټینگار کاوه، خو هغه نه منله. بلاخره خوله یې زما غوږ ته رانزدې کړه او ورو یې وویل :

”اشنا حق الزحمه هم لري“

د حق الزحمې دنوم په اوریدلو سره زما گوتې سستې شوې او ملگري لیکنه خپل لاسي بکس ته ور ننه ایسته.

1382/12/01

کابل، خیرخانه

عابد او نامريي ځواک

که له پښتو شعر نه راتیر شوو، لنډې کیسې او ناول ته تم شوو، نو و به گورو چې د شعر پر پرتله د کیسې او ناول لمنه ډېره خواږه ده. ځکه خو دې کمښت ته د باز محمد عابد پام شوی دی او د شعر له اسمانه یې د لنډې کیسې میدان ته رادانگلي دي. کوشنښ یې کړی دی چې د پښتو ادب لمنه په ” نامريي ځواک “ نوره هم پسې ښکلي کړي. عابد په پښتو ادب او په تیره بیا د برې پښتونخوا په هاغه شاعرانو او لیکوالانو کې شمار دی چې د هجرت په چاپریال کې یې شعرونه او کیسې لیکلي دي. او په اسانه یې د نن خبره د سبا ورځې نسلونو ته سپارلې ده.

زه نه شاعر یم او نه لیکوال، خو دومره باید ووايم چې لنډې کیسې په پوره لیوالتیا لولم او خوند ترې اخلم. تر کومه ځایه چې ما ته مالومه ده د لنډې کیسې سرلیک باید په زړه پورې او عام فهمه وي. که داسې و نه شي، نو ډېر لوستونکي به یې له لوستلو څخه محروم پاتې شي. په تیره بیا د کتاب نوم خو باید چې ډېر جذاب او په زړه پورې وی. زما په نظر که کوم بل ښه نوم یې ورته غوره کړی وای بده به نه وه.

ښايي ځينې دوستان ووايي چې ضروري نه ده چې هر څوک دې پرې پوه شي. خو زه وایم چې دا هم ضروري نه ده چې ادب دې د ادب لپاره وي. ادب دې د ژوند لپاره هم وي. که لږ مخته لاړ شوو او د غرب دروازه پرانيزو، نو به گورو چې په ميلونونو وگړي د لنډې کيسې او ناول لوستونکي دي. دا ټول ادیبان نه دي، بلکې عام وگړي دي. چې د سفر او د رخصتو په ورځو کې ناول او ياهم لنډې کيسې لولي.

د عابد نامريي ځواک مې له پيله تر پایه ولوست. ډېرې په زړه پورې کيسې يې په کې راټولې کړي دي چې د لنډې کيسې په معيار پوره دي.

زه د عابد صاحب په کيسو خپل نظر په لاندې ډول کارم

د "ميا صاحب" کيسه کې د تورخم د دروازې خلاصيدل، د سلمان په گرځوني کې د مجاهدينو راوتل، په کمې ډکې کې د عسکرو برچه پک دريدل او همداسې نور انځورونه يې په ښه برياليتوب ايستلي دي. کيسه په زړه پورې ده. "په کرس کرس مو وخنډل" کيسه کې عبدال ماما د جلال آباد دې او په بدلمنو کوڅو گرځي. څومره به ښه وای که عابد صاحب دا کوڅې په سمه توگه راپيژاندلای وای. ځکه چې اوس به هغه کوڅې نه وي او يا به ما غوندې ډېرو مسافرو نه وي ليدلي. کاش چې عابد د جلال آباد د ښار انځورگري په خلاص مټ کړای وای.

له دې پرته "شکست" مبارکه شپه" د قربانۍ چمپرې "قيمتي وينه" ياهو. کام" دا ټولې کيسې يې په زړه پورې دي او د پيښور په ټولنيزو مسايلو ليکل شوي دي. که عابد په دې کيسو کې هم په ښه توگه د پيښور انځورگري کړې وه، مثلاً د پيښور د خټو کورونه، د چکرو نه ډکې کوڅې په شاوخوا کې د مينسو کتارونه لکه د روسانو د شوبلو کاروان، د ريکشو اوازونه او داسې نور ډېر انځورونه دي چې شل کاله وروسته به يې نقشه بدله شوي وي، نو د کيسو خوند به يې يو په دوه شوی وای .

د "ښاپيرۍ اوديو" کيسه که لږه غځيدلی وای نو کيسه به د ادبي ټوټې نه راوتې وه.

له دې هر څه چې راتير شوو، عابد په خپلو کيسو کې کرکټرونه پر ځای کارولي دي. هر کرکټر ته يې ژبه ورکړې ده. يوه يادونه بايد وکړم چې عابد ځينې کرکټرونه په اردو وزمه انگليسي ژبې هم غږولي دي، بايد چې دلته يې په قوس کې عام فهمه لغاتونه هم ورسره ليکلي وو. ځکه چې هغوو لوستونکو ته به په کې ستونزې نه وې څوک چې په اردو وزمه انگليسي نه پوهيږي.

په اخيره کې عابد صاحب ته د دې ټولگې په چاپولو مبارکي ورکوم او هيله لرم چې په راتلونکي کې به تر دې لاسې لنډې کيسې وليکي.

سليم حیات غربي لندن ۲۰۰۴/۲/۲۵

شیخ صاحب

سره له دې چې بریره بریت یې پاک خرییل خودمحلې خلکوبه شیخ صاحب باله. ده د شیخ جنرل ستور په نوم په محله کې ترهرچاغت دوکان درلوده. د دوکان په سربې ځان ته داوسیدومناسب کورجوړ کړی و چې دی اودده ښځه پکې استوگن وو. شیخ د اولاد له نعمته بې برخې و. دوکان ته یې دوه تنه شاگردان نیولي وو. هغه دمحلې له خلکوسره جوړتازه په ورین تندي کوله خودمحلې دخلکوپه دې ښه نه ایسیده چې شوم سړی و. تنخوادارو ته به یې ترتنخواپه پوره هم سودا ورکوله. که پوره وړي به په ټاکلي نیته پورپرې نه کړ، نودشیخ صاحب دپوردووصولولاره به بدله شوه. داسې هم نه چې دپوره وړي نه دې په بدرنگ پوروغواړي. فقط په پورپسې به یې سودوتاړه. پوره وړی به مجبورو، که په دې تنخواکې نه و، نوبلې ته خوبه یې خامخا پورورپرې کړی و .

شیخ صاحب د پریم چند هندو زوی و. پلاربه یې په همدې دوکان کې تیل مالگه خرڅوله. په دوکان کې څوزاره تیمان او شکورونه اوس هم له هماغه وخته پراته وو. مسین لوبسي به یې اخیستل او خرڅول. په پورتنۍ الماری کې یومنگی، یوه کوزه او یو چیلمچي د هغه د وخت یادگار وو. شیخ صاحب به دپنځه شپږ کلونوو، چې مور یې مړه شوه اودااوس چې د پیرصاحب د کور تر شا د شیخ صاحب کوارترې دي، دا پخوا لوی میدانی و، چې په همدې میدانی کې یې وسوځوله.

شیخ صاحب به لا ماشوم وچې دپلارسره به یې په دوکان کې پوره لاس کوو. د ماشومتوبه یې ځیرک اموخته کړی و. دهندوستان دتقسیم په وخت شیخ صاحب پوره زلمی شوی و. خط اوبریت یې راغلي وو. دملا نه به یې یوه چاره تړله اولاس کې به یې کړی اچولې وه. دپاکستان دجوړیدو نه لږه موده وروسته یې پلارمړ شو او شیخ صاحب یوازې شو. دا داسې وخت وچې دهندوانو اومسلمانانو ترمنځ کرکه سیواشوې وه. څوک هندوستان ته لاړل او څوک پاکستاني شول. شیخ صاحب هم ایمان راوړ. نوربې نوسیالی او دوستۍ هم له مسلمانانو سره شوې. په هغوکسانو کې چې دشیخ ورسره رقابت و یوهم پیرصاحب و. پیرصاحب هم په ټوله محله کې پیژندلی شوی سړی و. دلرې لرې نه به خلك ورته راتلل ښې پیسې یې راټولې کړې وې دپراخه انگرځام کوربې درلود. په یوه کوچ کې یې دوه کوټې وې چې په یوه کوټه کې به پیرصاحب استراحت کاوه او په بله کې به یې عقیدتمندو ته تاویزونه ورکول. دانگر په منځ کې یې دتوت یوه ونه ولاړه وه چې سیوري ته به یې پنځه شپږ تنه خاص خاص مریدان هروخت ناست وو. دشیخ صاحب سره یې په دې نه لگیده چې دده په باب به یې زهرجنې خبرې کولې. که څوک به دلرې ځایه دپیرصاحب په پته راغلل اوتصادفاً به یې دشیخ صاحب نه پوښتنه وکړه شیخ صاحب به ورته وویل :

هغه جعلی پیر! هغه فراډي! وروره که پیسې درباندي زیاتې شوي وي، چیرته خوار غریب سره مرسته وکړه، خو د دې فراډي پیر په دام کې ځان مه گیروه.

پير صاحب به هميشه د محلي سپين ږيرو ته د شيخ صاحب نه دا گيله كوله چې عقيدتمندان يې له لارې ستنوي. او دا به يې هم ويلې چې څو، څو وارې مې ورته د مهربانۍ تاويزونه هم كړي دي او دا هر څه يې د ده د تاويزونو له برکته پيدا كړي دي.

په پيل كې د پير صاحب او د شيخ صاحب په اختلاف څوك نه رسيدل، خو يوه ورځ چې شيخ صاحب د نورو مخ ته په ارمانجنه لهجه وويل:

"ډير ښه ماركيټ په كې جوړيدى شي، خو دا پيرگوټى يې په هيڅ شان نه خرڅوي. څو، څو وارې مې ورپسې اجنټان ليرلي دي، خو دا پيرگوټى ورته غاړه نه ږدي.

پير صاحب چې په دې پوه شو، چې شيخ صاحب ترينه نه اوږي، نو د دوه تنو مريدانو په لاس يې د شيخ صاحب په دوكان كې غټې، غټې مږې خوشې كړې. سهار چې شيخ صاحب دوكان خلاص كړ پوه شو چې مږو يې په دوكان كې ښه خواري كړې ده او ځنې قيمتي څيزونه يې له خرڅلاوه ايستلي دي. په دې ورځ شيخ صاحب چاته څه ونه ويل. بله ورځ چې مږو خپل فعاليت لا تند كړى و، نو د شيخ صاحب فرياد ټولې محلي ته ورسیده. پير صاحب راغى او شيخ صاحب ته يې وويل:

"شيخ صاحب، په دوكان كې دې يوه توره پيشو وساته، د مږو به بيا مخ هم و نه وينې. خو دا يوه خبره ښه په غور واوړه چې په خيټه به يې مږه ساتې. پيشو چې په خيټه مږه وي، د خاوند د مال ښه ساتنه كوي.

شيخ صاحب د پير صاحب مشوره خوښه كړه. يوه توره پيشو يې راوړه او په دوكان كې يې خوشې كړه. تير ماخوستن يې په يوه كاسه كې نيم غوښن هډوكي راوړه او پيشو ته يې مخې ته كينښودل. دوكان يې وټاړه او نيغ كور ته وخوت. شيخ صاحب ډوډۍ خوړلې وه او د چايو له پيالې نه يې په مزه مزه يو يو غږپ كاوه چې ناڅاپه يې د دوكان له لوري د كړنگ كړونگ آوازونه تر غوږو شول. نيغ پورته شو، د كوټې كړكۍ يې خلاصه كړه، سر يې ورايست او د دوكان پورو دروازو ته يې وکتل. قلفونه يې له نظره تير كړل، چې په دې كې بيا د د لوښو د جنگيدا غږونه پورته شول. شيخ صاحب په يوه منډه له كوره ووت او چينغې يې جوړې كړې:

"غل دى! غل دى. به خلكه! په دوكان كې مې غل غلى شوى دى." په لږه شيبه كې د محلي ټول خلك د شيخ صاحب د دوكان مخې ته راټول شول. د شيخ صاحب فرياد لا نه و غلى شوى چې د محلي خلكو هم د بندو دروازو تر شا د لوښو د جنگيدا آوازونه واوريدل. دوه تنه د خلكو له منځ نه د شيخ صاحب سره د دوكان دروازو ته ورنږدې شول او وار په وار يې د وره په چول كې وليدل. په دوكان كې يو مسين منگى د دوكان په څلورو كونجونو كې د فوټبال په څير له الماريو سره لگيرې او د دوكان سامان سره گډوډوي. شيخ صاحب چې دا حال وليد، سره لرې پرې راغله،

ټول وجود يې لکه د پانې رپیده، هغو دوو تنو په تعجب سره يو بل ته وکتل، د خلکو په منځ کې هم زور پيدا شو ډير په دې عقیده وو چې سړی سود خور دی، نه به يې دا دنيا خداى روزي کوي او نه هغه .

د خلکو تر منځ لا گونگوسي روانې وې، چې پير صاحب په داسې جلالي انداز کې رابنکاره شو، لکه کوم چرسې چې تازه تازه د چيلم له سړۍ نه پوره نيم گز لمبه ايستلي وي او له سترگو نه يې د اور سيندونه لارې کوي، وپې ويل:

"شيخ صاحب! بيا څه پيښه شوې ده چې دا خلك راټول دي؟"

شيخ صاحب به لا ځواب ته خوله جوړوله، چې له دوکان نه د لوبو د جنگيدا غږونه راغلل. شيخ صاحب وويل:

پير صاحب! خداى پوهيږي، دغه حال دی. فکر کوم چې د دوکان ټول سامان مې له کاره ووت.

پير صاحب وويل: اخر څه خبره ده؟

شيخ صاحب وويل: نه پوهيږم، خو هغه مسين منگى په دوکان کې کونج په کونج لگيږي او له الماريو نه سامان غورځوي.

_د خداى بنده، وخت ناوخت څه خير خيرات وباسه، ټول عمر دې په شومتيا کې تير کړو. څه خو د الله باچا د درويشانو خيال ساته. دا ټوله ستا د گناهونو نتيجه ده، په دوکان دې د تورې بلا سيورى شوى دى.

_پير صاحب هر څه چې کيږي، په خداى به شي او په تا به شي، خو څومره ژر چې کيږي له دې بلا نه مې خلاص کړه.

_خلاص به شي، خلاص به شي، خو،

_د (خو) ځاى دې په کې نه پريږدم. پير صاحب! انشا الله خوشحاله به دې کړم.

پير صاحب په داسې حال کې چې وريځي يې نيمايي تندي ته رسولې وې، په برندو سترگو يې شيخ صاحب ته وکتل او د دوکان په لور يې درانه درانه قدمونه واخيستل. څنگه يې چې د دوکان ور نيم کښوکړ، منگى راغى او د پيرصاحب په سينه مزبوت ولگيده. پيرصاحب ستوني ستاغ پرځمکه پريوت او د منگي له خولې نه يوه توره پيشو په کراره راووته او په يوه منډه د خلکو له نظره پنا شوه. په دې وخت کې شيخ صاحب وويل:

"ما به تاسې ته نه ويل چې دا جعلي پير دى، فراډ کوي، د ساده باده خلکو جيبونه په چل ول تشوي، دا پير نه دى، د فساد جر دى. راځئ چې ټوله محله ورته يوه خوله شو او له دې محلې نه يې وباسو. که کور بهانه کوي، نو زه حاضر يم چې په دوه چنده قيمت يې ترې واخلم. خو چې دا له دې محلې نه ورك شي. ومو ليدل چې په منگي کې پيشو ننوتې وه او ده لا څه څه ويل".

پير صاحب چې د شيخ صاحب خبرې په سره سينه واوريدې، نو د حق ياهو نارې يې له خولې وايستلې او ويې ويل :
"شيخ صاحب! زه خو دا منم چې په منگي کې پيشو ننوتې وه خو ته دا ومنه چې په پيشو کې هم څه ننوتې وو.
د شيخ صاحب سر چې د پير صاحب په خبره پوره خلاص شوی و، سترگې يې پر ځمکه وگنډلې او غوږونه يې بوځ
ونيول چې په دې کې پرې پير صاحب ورغږ کړ:
_شيخ صاحب! گوره چې زما شيريني دې له ياده ونه باسې.

1998/ 11/ 07

پيښور لالي باغ

د قربانی چمپرې

لوی اختر ته به لا څو ورځې پاتې وې چې زموږ محلې ته د کشمیري مجاهدینو په نوم څو تنه راغلل او د جامع مسجد مخې ته یې چې د محلې په بازار گوتې کې دی، دفتر پرانیست. په همدغه ورځ د فلاحي مرستندویه ټولنې ځیني غړيو او د جامع مسجد امام صاحب سره په رابطه کې شول. د محلې په بازار گوتې کې یې له یوه سر نه تر بل سر پورې په دیوالونو اشتهار پانې ولگولې. په پانو کې د جنگ له ټریننگ نه پرته له ځوانانو څخه غوښتنه شوې وه چې په عملي جهاد کې برخه واخلي او د هندوانو په مقابل کې وجنگیږي او خپله اسلامي فریضه ادا کړي. دغه راز یې په پانو کې د مجاهدینو دیوکال د فتوحاتو گزارش هم وړاندې کړی و.

بله ورځ د مسجد د امام صاحب او مرستندویه ټولنې په ملتیا په محله کې کور په کور وگرځیدل او له مجاهدینو سره د مرستې غوښتنې یې وکړې. زموږ په محله کې چې زیاتره ځوانان بې روزگاره او د چرسو په نشه روږدي شوي دي، ځینو ځوانانو تره وکړه چې که جهاد ته ځي او که نه، خو ټریننگ ته به ضرورځي، چې د چرسو له نشې نه خو په کې خلاص شي. دفتر ته لارل او د ټریننگ په لست کې یې نومونه ثبت کړل. او وعده یې وکړه چې د لوی اختر نه پس به خامخا ټریننگ ته ځي. اختر ته به لا څلور ورځې پاتې وې چې د جمعې مبارکه ورځ راورسیده. امام صاحب د جهاد په فلسفه او فرضیت خبرې کولې. د خبرو په ترڅ کې یې وویل:

"فرض شي جهاد هغه وخت چې وکړي تجاوز کفار په مسلمان ملت باندې .

دمحلې له ځوانانو نه یې په عملي جهاد کې د برخې اخیستو او د محلې له مالدارو خلکو نه د مجاهدینو لپاره د مالي مرستې غوښتنه وکړه. تر هغې چې اختر رارسیده، په دفتر کې د خلکو گڼه گڼه ډیره وه. امام صاحب به هم وخت نا وخت په دفتر کې لیدل کیده. هر وخت به په کې د چایو پریمانی وه. څوک به په چایو جوړلو بوخت وو او چا به میلمنو ته د چایو پیالې وړاندې کولې. اختر ته چې دوه ورځې پاتې شوې، مجاهدینو د محلې په ټول بازار کې بینرې وځړولې. په بینرو لیکل شوي وو:

((قربانی کی کهالین کشمیري مجاهدو کو عطا فرمایین.

اپناعطیات اور قربانی کی کهالین اپنا علاقے میں جامع مسجد کی سامنی دفتر میں جمع کراين . شکریه ((.

منجانب : تنظیم المجاهدین کشمیري

کله چې امام صاحب په بازار کې بینرې ولیدې په تندي کې یې گونځې وغځیدې په قهراوغضب یې بینروته وکتل او له ځانه سره وگونیډه دمجاهدینو په دفتر بې له سلامه تیرشو او په مسجدنوت بلا خره دلوی اختر ورځ راورسیده. امام صاحب دسهار په لمانځه کې داختر دلمانځه وخت اته بجې وټاکه. اوه نیمې بجې به وې چې داختر دلمانځه داداکولو لپاره مسجدته ورسیدم. دخلکو گڼه گڼه وه ، هرچا کوبښن کاوه چې دلمانځه لپاره مناسب ځای ومومي.

امام صيب دقربانۍ په فلسفه اومسايلو خبرې كولې. وخت داتوبجو نه په تيريدو و. دزياترو خلکو نظرونه په هغه ديوالي ساعت وو چې دمحراب له پاسه لگيدلی و اوپه سوالیه انداز به يې دامام صيب په لورکتل. چې په دې وخت کې دامام صاحب خبرو زما توجه جلب کړه ويې ويل:

په کتاب کې راغلي دي چې وړي وي راشي کيني په بلۍ ستاسې په ورځ دلوی اختر روحونه د موراپلار ستاسې. نوای مومنانوورونو! ورکړئ غوښې دقربانۍ په ارواحو دانبياوو کرامو اوپه ارواحود موراپلار خپل غربا او مساکينو ته. اوورکړئ چمړې دقربانۍ طالبانو ته دمسجد خپل چې واخلي پرې کتابونه دقې اوعلم ددين خپل .

امام صاحب لږه شيبه چوپ پاتې شو په مقتديانو يې ښکته پورته نظر واچاوه اوزياته يې کړه:

اوريدلي مې دي چې شته ځينې کسان چې نه و باسي چمړې دگډورو نه دقربانۍ اولرې کوي ترينه وړۍ په واسطه دپاکي ياچرې! نوای مومنانو ورونو نه کيږي قرباني ستاسې چې ونه باسئ چمړې دگډورو نه دقربانۍ. بله داچې پيداشوي دي ځينې خلک چې په نوم دکشميري مجاهدينو ټولوي چمړې دقربانۍ اوگرځوي يې ذريعه دمعاش خپل. نوای مومنانو ورونو! ورنه کړئ داسې خلکوته چمړې دقربانۍ چې نه کيږي قرباني ستاسې په حضور دباري تعالی کې .

امام صاحب به لا نورهم څه ويل، خو دساعت ستن اته نيمو ته رسيدلې وه. د مقتديانو دصبر پيمانه لبريزه شوې وه، د وروسته نه خلکو په صفونو جوړولو پيل وکړ. امام صيب مجبوراً دلوی اختر دلما نځه نيت تازه کړ. لمونځ اداشو، خطبه وويل شوه، په مسجد کې داخر دمبارکيو سلسله جاري وه. ځان مې څه په شواخون له گڼه گونې نه راوايست، په کوڅه کې دمجاهدينو بينرې همغسې ځړيدلې خو دفتر ته يې غټ کولپ لگيدلی و .

2000/ 03/ 17

خصوصي ميلمه

تيره ورځ چې کمال صاحب له وخت نه مخکې دمجلې ايډيټ شوې پانې د ميز له سر نه ټولولې، نو داسې معلومیده چې کوم ضروري کار پسې به ځي. د مجلې د مدير په ميز يې سترگې ونستې، د يوې خپرونې تازه گڼې يې پام وړ واړوه. مجله يې راواخيسته او له عادت سره سم يې د سرمقالې په لوستلو پيل وکړ. دوه درې جملې به يې لا نه وې لوستې، چې په تندي کې يې گونځې وغځيدې. د مجلې مدير ته يې وکتل، خوله يې څه ويلو ته جوړه کړه، خو مدير صاحب په خپلو کاغذونو کې ډوب و.

په سرمقالې يې بيا سترگې ښخې کړې، يو پيرگراف به يې لا نه و لوستی، چې نيغ له چوکۍ نه پورته شو او مجله يې د ميز په سر داسې په شړق وغورځوله، چې د مدير صاحب پام يې بدل کړ او زياته يې کړه:

"وگوره کنه مدير صاحب، هماغه موضوع يې خپرلې ده چې تيره ورځ مو پرې بحث کاوه. ما درته نه ويلې چې زموږ هيوادوالو ته لومې غوږيدلي دي او د زرکو په څير خرامانه، خرامانه د دام خولې ته ورځي، ځانونه پردي کوي او بيا په دې پرديتوب فخر هم کوي".

مدير صاحب ترې پوښتنه وکړه چې په سرمقاله کې دې څه وليدل چې دومره بې حوصلې شوې؟

کمال صاحب ځواب ورکړ:

هماغه څه چې انديښنه مو ترې لرله. ليکلي يې دي چې د لوړو زده کړو خاوندان او مسلکي کدرونه په ډېرې توندۍ له هيواد او سيمې نه ووځي، په غربي ټولنو کې حل کيږي او خپل هويت له لاسه ورکوي. دا يې لا څه کوي چې د هيواد دښمنانو هم ورته زمينه برابره کړې ده او په ډيره اسانۍ سره مسلکي کدرونه له کورنيو سره قبلوي. عجيبه يې لا دا چې هلته يې د کار د قوې په توگه استعمالوي او لارې کوڅې پرې جارو کوي".

کمال صاحب يو اوږد اسويلی وايست او زياته يې کړه:

مدير صاحب، ته ووايه دا مسلکي کدرونه (چې زموږ د هيواد سرمايه ده) چې دومره په اسانه د پرديو لاسونو ته ځانونه اچوي، په دوی څوک ملامت دي؟ آيا دوی سره دا فکر نه شته چې زموږ جنگ ځپلی هيواد به په دې وتوانيږي چې په راتلونکو دېرشو کلونو کې دې يو مسلکي کدرهم پيدا کړي؟ په داسې حال کې چې په هيواد کې ښوونه او روزنه په تپه ولاړه ده.

کمال صاحب به لا نور هم څه ويل خو د مدير صاحب نظر په ديوالي ساعت ولگيده، وخت پوره و، کمال صاحب ته يې وويل:

"خبرې دې په زړه پورې دي، خو وخت په تيريدو دی، درځه چې کورونو ته ځو".

کمال صاحب چې له دفتر نه ووتو، د سرمقالې موضوع يې دومره په ذهن بوج شوې وه چې تر کوره په سپور او پلي منزل له سره پوه شوی نه و. چې په کور سترې ستومانه ننوت، نو له ورايه يې مشر زوی ورته سلام وکړ او په خوشحالي يې ورته يو سرخلاصی ليک ورکړ. ليک په اردو ژبه و. ژباړه

کمال صاحب! سلامونه، څرنگه چې د کلنۍ ازموينې نتيجه اعلان شوې ده، له نيکه مرغه کامران د ټول ښوونځي د شاگردانو په نسبت په ښو نمره له پنځم ټولگي نه فارغ شوی دی، چې تاسې ته مبارکي وايو. تاسې ته به معلومه وي چې زموږ ښوونځی د نرسرۍ نه تر پنځم ټولگي پورې دی او هر کال موږ له پنځم ټولگي څخه د ممتاز شاگرد د برياليتوب په وياړ يو شاندار پروگرام جوړوو، چې دا نيکمرغي ستاسې د زوی (کامران) په برخه شوې ده، تاسې به له موږ سره په دې پروگرام کې د خصوصي ميلمه په توگه سبا سهار انشالله په اتو بجو گډون کوئ، مننه.

د ليک په لوستلو د کمال صاحب وښکي و غځيدل، زوی يې په غيږ کې ونيوه، په دواړو رخسارونو يې ښکل کړ او د لسو روپو نوټ يې ورته په گوتو کې کيښود.

کمال صاحب چې څو شيبې له مخه تک تور گرځيدلی و، لږ تازه شو. د خپلو ورو بچو سره يې ټوکې ټکالي پيل کړې او د ماښام ډوډۍ يې لږ په آرام خوږه. خو د ماخوستن له لمانځه وروسته چې د خوب لپاره په کټ کې وغځيده، نو د سرمقالې موضوع يې يو ځل بيا په ذهن سوره شوه. د خپلو هغو هيوادوالو په حال يې افسوس وکړ چې په پرديو ټولنو کې په ډيره خوشحالي ځانونه او اولادونه حل کوي. د ذهن په پرده يې د فلم د صحنو په څير ډير ياران يو، يو تر نظره تيريدل چې دی يې له کلونو، کلونو راهيسې د ليدو په طمعه و، هغوی ټول ورته پردي ښکاره شول، په خپل ژوند يې فخر وکړ او له ځانه سره يې وويل:

شکر دی خدايه! که په خپل هيواد نه يو، نو د هيواد د ځمکې په سر خو آسمان وينو، دا گوره په آسمان کې د ستورو نغری، دا پريونې او داد ستورو کټ چې زه لا ماشوم وم او د خپل بام له سره به مې ليدل، کټ مټ هماغه شان دلته هم زموږ پر سر ولاړ دي. شکر دی چې کله ناکله راباندې د وطن ليونی او مست باد هم ولگي، په ايمان چې زړه مې پرې ښه شي.

کمال صاحب لا هماغسې په خوږ نظر د آسمان د ستورو ننداره کوله، چې خوب په خپله غيږ کې ونيوه.

سهار چې له خوبه پاڅيده، نو پوره اته بجې وې. د سرمقالې موضوع ترينه هيره شوې وه. د کامران پروگرام ورياد شو. زر زړ يې ولمبل، په ولاړه ولاړه يې يوه پياله چای وڅښلې، د کامران د ښوونځي په لور وخوځيده او چې څنگه د ښوونځي په کوڅه ورسم شو، نو د ښوونځي د لاوډسپيکر نه په اردو ژبه غږ پورته شو:

گلاليو ماشومانو! څرنگه چې د کامران د برياليتوب په وياړ راټول شوي يو، موږ سره په دې پروگرام کې د کامران پلار (کمال صاحب) خصوصي ميلمه دی، خو تر اوسه يې تشریف نه دی راوړی، کله يې چې تشریف راوړ، نو خپله

چوکۍ به سمبال کړي. د ښوونځي مدير صاحب ته بلنه ورکوم چې ستاسې د لاسونو په پرکا کې ستيج ته تشریف راوړي او د رياست په چوکۍ کيني.

د پروگرام پيل له قومي ترانې نه کوو، هغه چا ته بلنه ورکوم چې له اول ټولگي نه تر پنځم ټولگي پورې د قومي ترانې سرټيم پاتې شوی دی او نن يې مور او تاسې د برياليتوب په وياړ راټول شوي يو. ستاسې د لاسونو په پرکا کې تشریف راوړي کامران خان.

کمال صاحب په دې وخت کې د ښوونځي بندو دروازو ته رسيدلی و، د لاسونوپرکا چې لږه غلې شوه، نو د کامران په خواړه ترنم قومي ترانه پيل شوه چې ويل يې:

پاک سر زمين شاد باد

کشورحسين...

2002/ 02/ 28

پيښور لالي باغ

انسان او سپی

د حضرت صاحب د حکومت به لا یوه اونۍ نه وه پوره شوې چې مور څو تنو کلیوالو ملگرو په یوه شین سهار له پېښور نه په یوه موټر کې حرکت وکړ او څو چې توپ ډز کولو، نو مور بیا خپل کلي ته رسېدلې وو. کلی څه و، بس تشې کنډوالې وې. هر څه نږدې-نږدې ښکارېدل، یوه ملگري وویل:

”او هو، دا غر څنگه را لنډ شوی دی“.

بل وویل:

”لکه چې د کوم مین سوال به خدای قبول کړی وي چې وایي:

خدایه را لنډ کړې دا د ځمکې تناوونه“

په کلي سر شو، په تشو کنډوالو گرځېدو، هر چا ته د خپلو کورونو پخواني انځورونه سترگو ته کېدل. د کوڅو پر ځای په کورونو کې لارې جوړې شوې وې، چې د اردو ژبې د دې مشهور شعر ښه ترجماني یې کوله:

دیوار گیرا کیا میرے کچھے مکان کے

یارو نے میرے گھر مین راستے بنائے

په لږ وخت کې مو ټول کلی له پښو څخه و ایستو، د کلي په بر سر کې مو د یوه باغ د لیدو تلوسه پیدا شوه، دا باغ زموږ د ماشومتوب د خاطرو یوه ذخیره وه، مېوې به یې موږ په خامه کې خلاصې کړې وې. باغ ته ننوتو، په لیدو یې خدایوږو ډېر اندېښمن شوو. په پسرلي کې یې د خزان بڼه نیولې وه. چیرته یو نیم شاخ به شنه پانه نیولې وه، نور ټول وچ ښاخونه وو. موږ د باغ په رنځېدلي حال خواشینې شوو. د باغ په شمالي اړخ کې مو په یوسپي نظر پریوتو چې یو پیشنگوری یې په خوله کې نیولی او مخ په بره روان دی. ما و انگېرله چې گوندې سپی دا پیشنگوری خوري، ځمکې ته مې په داسې انداز لاس ښکته کړ چې سپی ته وښیم چې گوندې کانې را اخلم، غږ مې پرې وکړ:

خوشې کړه!

سپي خپل سست گامونه چست کړ او په لږه شیبه کې د باغ بر سر ته ورسېده. هلته یې په شنو کبلو پیشنگوری واچوه او خپله یې خوله د ویالې په لور ښکته کړه، له ویالې نه یې پیشو را پورته کړه او پیشنگوري ته یې نږدې واچوه.

موږ چې دا هر څه له لږ لېرې څارل، ورنږدې شوو. سپي چې موږ د ورتگ په حال کې ولیدو، راپسې یې وغپل او روان شو. موږ چې پیشو او پیشنگوري ته ښه نږدې شوو، سپي چې یو اندازه تللی و، ودرېد او بې واړه یې له موږ پسې وغپل. موږ ولیدل چې سپي د پیشو تیونه د پیشنگوري خولې ته برابر کړي وو.

په دې حال زموږ ملگرو هر چا خپل نظر څرگندولو، خو زما په زړه کې دا خبره تېره شوې وه چې کېدای شي، انقلاب په حیواناتو مثبتو اغېزه کړي وي.

د منډې په ترڅ کې

گران لوستوونکي به هرو مرو وايي چې دې باز ته وگوره، هره لیکنه چې یې زړه منلې ده، د لنډې کیسې په نوم یې په دې ټولگه کې چاپ کړې ده .

هو، یارانو همداسې یې وگڼئ. دا ځکه چې ما د لنډې کیسې په هکله کومه ځانگړې تیوري نه ده لوستې. البته د پښتو ادب د نوموړو کیسه لیکوونکو کیسې مې زښتې زیاتې لوستي دي او د همدوی پخو لیکوالو کیسو ما ته د کیسو لیکلو چل راښودلی دی .

په دې ټولگه کې ځینې کیسې داسې هم راغلي دي چې زما د ژوند پر تجربو او خاطرو تکیه کوي. مخکې له دې چې زه په کیسه لیکلو پیل وکړم، نو داسې ډېرې پېښې وې چې ما به په پېښور کې د څنگ یارانو لکه کاروان، نثار او سالک ته په شفاهي ډول ویلې او همدې یارانو به راته ویلې چې دا په همدې ډول ولیکه دا کیسې دي.

له دې کیسو څخه یوه هم د ”میا صاحب“ کیسه ده. کله چې اسدالله غضنفر په پېښور کې د ”داستانونه“ په نوم دوه میاشنۍ مجله راو ایسته او د میا صاحب کیسه یې په کې چاپ کړه او یارانو خوښه کړه، نو زه یې نورو کیسو او هغو پېښو لیکلو ته وهڅولم، چې زما په ژوند خورې وې.

یاده دې وي چې ما په کیسه لیکنه کې ریالیزم له استاد سعدالدین څخه او تیوري مې د اسدالله غضنفر نه په مخامخ خبرو کې زده کړې ده. له دې پرته مې د اجمل پسرلي ژباړه ”لنډې کیسې به څنگه لیکو“ په ډېر غور لوستی او ډېر څه مې ترې د کیسې لیکنې په اړه زده کړي دي.

په اخیره کې د دیپلوم انجنیر ستانه میر زهیر او عارفه عمرلور څخه د زړه له تله مننه کوم چې په دې ټوله یې سریزې لیکلي دي او هم په لندن کې د میشتو پښتنو فرهنگپالو څخه یوه نړۍ مننه چې د دې ټولگې چاپلگښت ته یې ورینو تنډیو منلی دی.

گټه

په کار خو دا وو چې له څو شب جمعو نه پس مې سه روزه لگولې وه، خو داسې و نه شول. په اول ځل چې شب جمعې له تلم، نو د سه روزې اراده مې کړې وه. په اوله سه روزه کې راته پته ولگیده چې تر اوسه مې د دین له حکمونو څخه یو هم په سمه توگه نه دي تر سره کړي. تر دې چې لمونځ به مې هم له یوې مخې غلط ویلو. له سه روزې نه پس مې د تبلیغ سره مینه پیدا شوه. له تبلیغی گروپ سره به په گشت وتلم. خلکو ته به مو دعوت ورکولو.

یوه ورځ چې د مخه راته د مازیگر له لمانځه نه پس د اعلان ویل شوي وو، په ډیر جرئت مې وویل:

-دوستانو او مشرانو، یو ضروري اعلان واورئ. زموږ او ستاسې کامیابي په دین کې ده. دین به په موږ او تاسې کې څنگه راځي او په ټول عالم کې به څنگه راځي؟ ددې لپاره محنت په کار دی. له دعا نه پس به یو ورور د ایمان او یقین خبرې کوي، تاسې ټول دوستان کینی، الله تعالی به ډیر اجر وونه درکړي.

د دې اعلان نه پس مې له ځانه ډیره طمعه پیدا شوه. د دعا نه پس د خدای ولیان راټول شول او یو ورور پورته شو او په ایمان او یقین یې اوږدې خبرې وکړې. د خبرو وروسته ناستو کسانو د وخت لگولو ارادې څرگندولې او یو کس به لیکلې. یو کس پورته شو، خپل نوم یې واخیسته او په روانه هفته کې یې د سه روزې اراده وښوده. بل پورته شو او د یوې میاشتې اراده یې وښوده، زه هم په جذباتو کې راغلم پورته شوم او ناڅاپه مې له خولې ووتل: ولیکه، کرامت څلور میاشتې نغدي. له دې خبرې سره ناستو کسانو د "جزاك الله" آوازونه پورته کړل.

له جومات نه لا نه وم وتلی چې تبلیغی یارانو راته له نیک عمل سره د توفیق دعا د الله تعالی په دربار کې وغوښته او ځینو خو راته په ملا د شاباسي ټپونه هم راکړل. کورنۍ مې هم زما په اراده خبره شوه. مور، پلار، وروڼه او خويندې یو هم زما په اراده خوښ نه وو. مور به مې راته زما په غیاب کې د بچو خواریدل مخې ته کول، وروڼو به مې کورني مسوولیتونو ته متوجه کولم او پلار خو مې راڅخه بیخي مخ اړولی و.

هغه ورځ هم راورسیده چې له کوره په جنگ او شور د څلورو میاشتو په اراده ووتم. تشکیل مو پنجاب ته وشو او د پنجاب لیرې پرتې سیمې او لویو او وړو ښارونو کې مو دعوت وچلوه. کله نا کله به مې د کور احوال په تلفون اخیسته چې بلا پیسې رانه پرې خرچ شوې وې. ماشوم زوی او ماشومه لور به مې هر وخت سترگو ته نیغ نیغ کیدل.

هغه وخت هم راورسیده چې څلور میاشتې مې پوره شوې وې او کورته راغلم. کورنۍ مې راته ډیره خوشحاله وه. څو ورځې خو یې د یوه میلمه په څیر نازولم. د کور نه په سارا به هم دوستانو راسره مینه ښودله، هر چا به په امیر صاحب بللم او که رښتیا درته ووايم په ما به د امیر صاحب غږ ډیر ښه لگیده. یوه شي ته چې ځوریدم، دا و چې

زما په غيااب کې مې زوی ډير بېسره شوی و او وړې لور خو مې له سره نه پیژندم. نو څنگه به یې پیژندلی وم، ښویه مخ له کوره وتی وم او له بېرې ډیرې سره په کور راننوتم .

اف خدایه! چې دا د کرکت لوبه خو دې له سره په دې دنیا کې نه وه پیدا کړې. زما به لا یوه هفته له دورې نه د واپسۍ نه وه شوې چې د ورلډ کپ 99 میچونه پیل شول. بس ټینګ ورته نه شوم، په ډیره سپین سترگی مې کور په سارا د کرکت میچونه په تلویزون کتل. او همدا سپیره میچونه وو چې زه یې د خلکو پر وړاندې سپک کړم. هر چا به راته ویل: د خدای بنده، تا خو ډیر محنت کړی دی، د دین په لار کې دې پوره څلور میاشتې لگولي دي، ولې دې خپله خواري په سین لاهو کوې، تبلیغیان خو چې څلویښت ورځې ولگوي، اول په مصلحت له کوره تلویزون ورکوي او که بیا و نه شي، نو د کوتې له سره ایسته کوڅې ته ارتوي. ته لا څنگه تبلیغي یې چې له سهاره تر مازیگره تلویزون ته ناست یې او ویل کیږي چې تر نیمو شپو په وي، سي، ار فلمونه هم گوري.

تر هغې چې د کرکت میچونه روان وو، نو کور په سارا به مې روزانه ستغې سپورې اوریدې. او روزانه به مې له خلکو سره جنگونه کول.

یره زه خو وایم چې تبلیغ کې به هم بنده په قسمت قبلېږي. هغه توری وگوره کله د دنیا بد عمله، چرسي او جوارگر سړی و، فقط درې سه روزې او یوه چهله یې لگولې ده، الله تعالی پرې رحم کړی دی، په دعوت کې یې اثر دی، داسې شب جمعه نه وي چې ده په کې پنځه شپږ کسه ځوانان شب جمعي ته نه وي تیار کړي .

اف خدایه! دا په ما څه چل شوی دی، څوک مې په خوله پیاز هم نه خوري. هغه تیره ورځ خو مې د تره زوی راته بدې خبرې نه وې کړې او زما پرې لاس اوچت شو. هغه خو ټولې خبرې زما په گټه کړې وې او رښتیا یې ویل چې زه لا د خدای په لاره کې نه یم قبول شوی او ما د تبلیغ تسلسل سم نه دی تعقیب کړی. دا یې هم سمه خبره کوله، چې زما څه کار و چې د یوه دهرې نه مې په غسل کې د فرضو پوښتنه کوله. زه څومره بې حوصلې شوم چې خبره تر لاس اچولو ورسیده. خو څه څه چې وشول هغه وشول، یوه گټه خو مې وکړه، اوس راته د کرامتي پر ځای خلك امير صاحب وایي.

/ 199912/03

پېښور لالي باغ

ښاپيری او دیو

شاعر په گڼ بازار کې د روزگار چرتونو په مخه کړی و، چې ناڅاپه یې تخیل غزونې وکړې، له زړه نه یې نری څړیکه پورته شوه او څنگه چې یې په شونډو زمزمه شوه، نو د سرک په غاړه له ولاړو پولیسو نه پرې یوه غږ وکړ:

—دې خوا راشه! دا کنځلې دې څنگه وکړې؟

—کنځلې خو مې نه دي کړي تانیدار صاحب.

—چې کنځلې دې نه کولې، نو بیا دې د سودایانو په څیر له ځانه سره څه اوتې بوتې ویلې؟

—اوتې بوتې خو مې نه دي ویلي تانیدار صاحب.

—اخر څه بکواس دې کولو، شابه ووايه که نه چمره درنه وباسم.

—هسې ما ویل ښاپيری یو څه راوړي وو، خو د دیو بورنوونکی غږ یې چې واوریده، نو په یوه ترپ کې یې پښې وایستي.

—غلی شه، د خان بچیه. په وینسه خوبونه گورې او هغه هم د دیوانو او ښاپيرو، چرسی خو به نه یې؟

—نه قربان.

—دا قربان دې د چرسیانو دی، هلکو! دی بوځی او په حوالات کې یې بند کړی .

2001/ 04/ 12 پېښور

Yahoo. Com

شهبسوار بېگا ټوله شپه له خوشحالی نه په کټ کې لټ په لټ اوبښتی و، خو حرام شه که یوه سترگه خوب یې کړی وي. نن یې له سهاره مازیگر ته داسې تلوار و، لکه د جوزا د میاشتې روژتي چې د ماښام بانگ ته انتظار باسي. دم گړی به یې ساعت ته کتل، کله به یې ځان په ورځپاڼه مصروف کړ او کله خو به پاڅیده او بې مقصده به یې داسې گړندي گامونه واخیستل، لکه له کوم چا نه چې غل جیب وهلی وي .

شهبسوار له یوې میاشتې راهیسې په انټرنیټ کلب اموخته شوی و، هره ورځ به بلا ناغه ورته. په پیل کې یې له انټرنیټ سره دومره مینه نه وه، خو په کرار، کرار ورته په زړه پورې کیده. ماته کوډه انگریزي یې هم زده وه او د چا خبره خپله جاله یې تر گودره رسولی شوه.

تیره ورځ چې شهبسوار په انټرنیټ کې د www.afghanonline.com ته لاړ، نو په لسگونو ادرسونه یې ولیدل چې په اصطلاح په لین کې وو. یو یو یې له نظره تیر کړ، د نرگس په نوم یې زړه اوبه وڅښلې، موس یې د نرگس په نوم کلیک کړ، لږه شیبه وروسته د نرگس وینډو پرانیستل شو او له واره یې ورته ولیکل:

—سلام نرگس.

—والیکم سلام فالکن، زما نوم نرگس نه بلکې پرښته ده.

—بخښه غواړم پرښتې، زه هم شهبسوار یم، څو کلنه یې؟

— که څه هم نجونې خپل عمر ښودلو سره علاقه نه لري، خو زه د دوه ویشټ او درویشټ کلونو تر منځه یم، ته څوکلن یې؟

—زه به د 2002 م کال د اپریل په لومړۍ نیټه پنځه ویشټ کلن شم.

—واده دې کړی؟

—رښتیا درته ووايم.

— که پول را سره ونه کړې، نو رښتیا به راته ووايې ځکه چې ته خو په دروغجنه ورځ پیدا یې.

—ښه، نو چې رښتیا را باندي وايې، نو ما واده کړی دی.

—میرمن دې ښکلې ده؟

_هو، ډېره ښکلې ده.

_سواد لري؟

_هو، د پېښوريانو په اصطلاح ميټرک پاس ده.

_له تا سره مينه لري؟

_هو، له حده زياته.

_او ته له هغې سره مينه لري؟

_متاسفانه د ښکلي صورت او نیک سيرت سره- سره کابو دا څلورمه مياشت ده، چې هيڅ مې په زړه کې دهغې مينه ځای نه نيسي.

_دا ولې؟

_نه پوهيږم، خو دومره ويلي شم چې د زړه بيله دنيا وي. ته باور وکړه چې همدا اوس له تا سره په چټينگ کې اخته يم، ستا مينه مې بې واره په زړه کې په توپونو ده.

_تا زه ليدلې يم؟

_نه، د سر په سترگو خو مې نه يې ليدلې، خو د زړه په سترگو دې وينم او ښکلا ته دې حيرت وړی يم.

_ته خو ليونی نه يې؟

_نه گرانې، خو مينه ضرور ليونی وي.

رښتيا تا خو دا ونه ويل چې تعليم دې څومره دی!؟

_زه هم په اصطلاح ميټرک پاس يم.

_چيرته اوسيرې؟

_همدلته، په پېښور کې.

_ته واده شوې يې؟

_هو، دا څویمه مياشت ده چې واده کړې يم.

_خاوند دې څنگه دی؟

—خاوند چې هر څنگه وي د نښې جامه وي.

—له خاوند سره دې مينه لري؟

—بې اندازې مينه ورسره لرم.

—او هغه له تا سره مينه لري؟

—نه خیر، له ډيرو کوشنونو سره- سره ونه توانيدم چې په زړه کې يې ځای پيدا کړم.

—خاوند دې څومره بدبخته دی، چې له پريښتې سره مينه نه کوي.

—شهسوار خانه، زما وخت په پوره کيدو دی، زه درنه اجازت غواړم.

—پريښته جان، مخکې له دې چې د خدای په امان درته وليکم، دادی زه خپل عکس درليږم او له تا نه هيله کوم چې ته به هم خپل عکس سبا ته راوليږي.

—سمه ده، د خدای په امان، شهسوار خان.

—د خدای په امان، پريښه جان.

په همدې ورځ شهسوار د نرگس ادرس د ياهو په ميسنجر کې له ځانه سره ونيوه. په بله ورځ شهسوار په ټاکلي وخت انټرنېټ کلب ته لاړ. په ډېرې بې صبرۍ يې خپل اميل چيک کړ، ويې ليدل چې د خطونو په قطار کې ورته د نرگس خط هم راغلی دی په ډېرې بې صبرۍ يې تر ټولو د مخه د نرگس په نوم موس کليک. په لږه شېبه کې ورته د نرگس خط خلاص او په دې جمله يې سترگې ولگېدې

My Dear Friend This Picture for u. تر خط لاندې پاڼه ورو ورو په خلاصېدو شوه. تر هر څه د شهسوار سترگې په طلايي وينښتو ولگېدې او سم له واره عکس په داسې انداز کې راښکاره شو، لکه د يوې حياناکې پېغلې له مخه چې پورنی وغورځيږي. د شهسوار له خولې ناخودآگا ووتل:

”واه واه دا څومره ښکلې ده، دا خو په رښتيا هم پريښته ده. دومره ښکلې انجلۍ خو ما په ژوند کې هم نه ده ليدلي. چې عکس يې رالېږلی، فکر کوم چې لاره ورسره جوړيږي. نن ترې خامخا د ملاقات وخت اخلم.“

شهسوار خپل ميسنجر خلاص کړ، خو نرگس آن لاین و. ه. پيغام يې ورته وليږه، د عکس د رسيدو يې ترې مننه وکړه او د سبا ورځ لپاره يې د چټينگ وخت ورته وښوده.

پرون چې شهسوار څنگه ميسنجر خلاص کړ ويې ليدل چې نرگس په لاین کې ده. موس يې پرې کليک کړ او له واره يې ورته وليکل:

— پرینستی سلام.

— والیکم سلام شهسواره.

— د عکس را لیرلو دې یوه دنیا مننه، واقعاً ډیره ښکلې یې او که مبالغه یې و نه گنې نو زه خو یې د ښکلا تکمیل بولم.

— شهسواره، زه خو د ښکلا په تکمیل عقیده نه لرم.

— د ښکلا په تکمیل به دې عقیده پیدا شي، خو که یو ځل دې پر چا زړه وبایله.

— که درته ووایم چې ما هم زړه بایللی، نو ته به باور وکړې؟

— څنگه به باور نه کوم، ته خو پرینسته یې او پرینستی خو دروغ نه وایي. خو دا راته ووایه چې هغه نیکمرغه انسان څوک دی چې پرینستی پرې زړه بایللی دی؟

— هغه نیکمرغه انسان ته یې.

— دا څه وایې، داسې به نه وي!!

— همداسې ده.

— نه، نه داسې مه وایه. ژر شه ووایه چې ما ټوکې کړي دي، که نه زه به له ډیرې خوشحالی نه سکت وکړم.

— نه گرانه، د سکتې نوم مه اخله، چې زما زړه هم په درزا شو.

— ښه دا راته ووایه چې څنگه کیدای شي چې زه او ته له نږدې څخه ووینو!؟

— څنگه چې ستا خوښه وي، خو له یوې خبرې نه ویرېږم، چې که زما او ستا په تعلق ستا میرمن خبره شي، نو بیا درته څه جنجال پېښ نه شي.

— ته د دې خبرې هیڅ غم مه کوه، اول خو هغه خبرېږي نه او که خبره هم شي، زه یې دومره په کیسه کې نه یم.

— ښه نو چې داسې ده، کله چې ستا خوښه وي، سره و به ووینو.

— زه خو وایم چې همدا نن په همدې شیبه مو سره لیدلی وی.

— نه گرانه، اوس خو نه کیږي، سبا ته وخت او ځای وعده کړه چې سره ووینو.

— سمه ده، سبا ته د مازيگر په څلورو بجو د باغ ناران جنوبي اړخ ته راشه، زه به هم ځان درورسوم . او رښتيا څنگه به سره پيژنو؟

— اسانه خبره ده، زه به په تورو جامو کې درشم او حجاب به مې هم پر مخ اچولی وي.

— نه گرانې، تورې جامې مې هيڅ نه خوښيږي او حجاب خو مې لا تر هغې هم زيات بدې شي.

— ښه نو ته ووايه چې څنگه جامې واغوندم؟

— هر څنگه چې وي، خو چې د هندي فلمونو د جونو په څير دې يوه زيره لوپته له غاړې تاوه کړي وي او بې لستونو کميس دې په تن وي، نو پيژندل دې څه دومره گران کار نه دی.

— بلکل سمه ده، تر سبا مازيگره پورې د خداى په امان، ستا پريښته.

— د خداى په امان، ستا شهسوار.

دا ورځ په شهسوار باندې د کال هومره اوږده شوه، خو بلاخره څلور بجو ته لږ وخت پاتې و چې شهسوار د باغ ناران په لور وخوځيده. باغ ته چې ورسیده، نو له ټاکلي وخت نه لس دقيقې تيرې وې. سم له واره يې د باغ جنوبي لور ته حرکت پيل کړ. له ليرې يې وليدل چې يوه سر لوڅې انجلۍ چې زيره لوپته يې له غاړې نه تاوه کړې ده، د گلاب د بوټي تر څنگ ولاړه ده او يو سور گلاب يې د ډنډرکي سره خپلې پوزې ته رانښکلی دی.

شهسوار چې لږ ورنږدې شو، نو له واره يې پرې غږ وکړ چې پريښتې!

جينۍ مخ راواړوه او په رومبي ځل چې شهسوار خپله ميرمن دومره بې حجابه وليده، نو له پښو نه يې ځمکه وتښتیده.

عرفان کلتوري مرکز، پيښور

2002/ 01/ 04

ایمان دی ایمان

په هیواد کې د اسلامي نظام د راتلو څخه تقریباً دوه میاشتې وروسته په داسې حال کې چې کورنۍ مې په پینځور کې اوسیده، گونښی د جلال آباد ښار ته راغلم او په صرافۍ مې پیل وکړ. د شپې تیروولو لپاره به د یوه نیردې عزیز هوټل ته تلم او په عین حال کې به مې ورته منښیتوب هم کاوه .

یو مازیگر د خپل عزیز سره د هوټل د لومړي چت په پیک پر چوکۍ ناست وو م او چای مو نوش جان کولې چې زموږ یو بل کلیوال چې هغه هم د صرافۍ کار کاوه، د مخابراتو په چوک په داسې حال کې گړندی تیریدو ، چې شاته یې یو پیټی هم اچولی .

عزیز مې پرې غږ وکړ:

سیداله! داڅه شی دې شاته اچولی دی، چې داسې په منډه یې؟

سیدال چې په گوتو ښوورلو یې د پیسو اشاره کوله، ظاهراً یې وویل:

الوگان دي، الوگان.

عزیز مې بیا ورغږ کړ چې د الوگانو پیټی خو داسې نه وي اخر دا څه دي چې دومره وارخطا یې؟

سیدال بیا د گوتو په ښوورلو اشاره وکړه او ویې ویل:

ته خو بیخي په نیمه نه پوهیږې درته وایم چې الوگان دي، الوگان.

خو عزیز مې پرینبودونکی نه و او بیا یې پوښتنه تکرار کړه.

د سیدال یې هم زړه راپرسولی و، نو په لوړ غږ یې ورته وویل:

ایمان دی، ایمان او بې ایمانه ټوپکیان راپسې لگیدلي دي، درنگ ساعت له یې رانه اخلي.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**